

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

Geleneksel Türk Müzikleri Anabilim Dalı

TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE MEVLİD İCRASI

Aykut KARAÇAM

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2022

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Geleneksel Türk Müzikleri Anabilim Dalı

TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE MEVLİD İCRASI

Aykut KARAÇAM

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2022

TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE MEVLİD İCRASI

Danışman: Prof. Dr. Cenk GÜRAY

Yazar: Aykut KARAÇAM

ÖZ

Coğrafyamızda yaklaşık 600 yıldır icra edilen ve köklü bir gelenek haline gelen Süleyman Çelebi'nin Vesiletü'n Necât isimli eseri birçok insanın özel günlerinde icra ettiği/ettirdiği bir eserdir. Bu eserin yanı sıra farklı mevlidler yazılmış olsa da en çok icra edilen ve mevlid denince akla gelen ilk eser bu “mevlid” olmuştur. Elimizde bulunan mevlid mecmualarında mevlidhanların icraları sırasında okuyacakları beyitleri hangi makamda okuyacaklarını hatırlamaları hususunda yardımcı olacak makam isimleri not alınmıştır. İncelemeye konu olan 7 mecmuanın birbiriyle tutarlılığı, mevlidin doğaçlama olarak icra ediliyor olmasına rağmen genel olarak ustadan çırağa üslup ve makamsal yapı açısından güçlü bir biçimde aktarıldığını göstermektedir. Günümüz mevlidhanlarının icralarının ezgisel ve makamsal açıdan tek tipleşmesinden dolayı, geleneğin anlaşılıp günümüz icralarına ezgisel ve makamsal zenginlik açısından katkı sağlaması büyük önem arz etmesi ve bu alandaki çalışmaların azlığı yazarın konuyu çalışma isteğini artırmıştır.

Ele aldığımız 7 mecmuanın birbirleriyle kıyaslanmasının yanı sıra Kâni Karaca (1930-2004) ve Hafız Mecid Sesigür'ün (1903-1962) ulaşılabilen mevlid kayıtlarının transkripsiyonu yapıp, “ezgi çekirdekleri” temelli analiz yöntemiyle makamlarını tespit edip, 7 mecmua ve iki son dönem icracının tamamının bir tabloda kıyaslanarak mevlid icrasının nazari açıdan yaklaşık 300 yıl içerisindeki değişiminin tespiti amaçlanmıştır. Bu tespit: geleneğin sonraki nesillere aktarımı noktasında meşk sisteminin günümüzdeki boşluğunu doldurmaya yardımcı olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Mevlid, mevlid mecmuası, Kâni Karaca, Hafız Mecid Sesigür, analiz.

EXECUTION OF MEVLID IN THE HISTORICAL PROCESS

Supervisor: **Prof. Dr. Cenk GÜRAY**

Author: **Aykut KARAÇAM**

ABSTRACT

Suleyman Celebi's Vesiletü'n Necat, which has been performed in our geography for nearly 600 years and has become a long-established tradition, is a work performed by many people on their special days. Although different mawlıds, were written in addition to this work, it was the most performed and the first work that comes into mind when the topic is mawlid. in the mawlid journals we have, the names of the magams have been noted to help the mawlidhans remember in which magam they will recite the couplets during their performance.

The consistency of the 7 journals, which are the subject of the study, will indicate that the performance of mawlid is carried out in terms of master-to-apprentice style and magam structure in general. In addition to comparing the 7 journals we have discussed, the mevlid recordings of Kani Karaca (1930-2004) and Hafız Mecid Sesigür (1903-1962) were transcribed and their modes were determined using the analysis method based on "melody cores", and the results of 7 journals and two last period performers were transcribed. It is aimed to determine the change of the mevlid, performance in approximately 300 years from a theoretical point of view by comparing all of them in a chart.

Keywords: mevlid, mevlid journals, Kâni Karaca, Hafız Mecid Sesigür, analysis.

TEŞEKKÜR

Lisans eğitimimden bu yana desteğini esirgemeyen, büyük bir sabır ve sevgiyle her an yanımda olan kıymetli büyüğüm, hocam, danışmanım Prof. Dr. Cenk Güray'a tüm kalbimle teşekkür ederim. Çalışmanın son halini almasında incelikli destek sağlayan kıymetli hocalarım Prof. Dr. Ayten Kaplan ve Prof. Dr. Bayram Akdoğan'a; yapacağım çalışmanın konusuna karar vermemde fikirleriyle, aynı zamanda bu çalışmada kullandığımız mecmuaları bana inanarak paylaşan kıymetli büyüğüm Harun Korkmaz'a; desteğini her zaman hissettiğim, tez çalışması sırasında bana her alanda büyük katkı sağlayan pek kıymetli dostum Ahmet Altınkaynak'a; nota yazım sürecinde verdikleri büyük destek için değerli dostlarım Alperen Çiçekli, Eren Tatlı ve Emin Bayram'a; yol haritası çizme noktasında ilk adımları atarken verdiği destek için kıymetli dostum Hulusi Özbay'a; yüksek nitelikli çalışma disiplini ve dürüstlüğü ile bana kattığı vizyon için kıymetli hocam Emre Düzenli'ye; tecrübelerini açık yüreklilikle benimle paylaşan kıymetli ağabeyim Nuri Yılmaz'a; çalışmam sırasında desteklerini esirgemeyen dostlarım Eda Nur Camkıran, Murat Küçük ve Sıtkı Akın'a; bu uzun süreçte her an benimle olan değerli aileme şükranlarımı sunuyorum.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	iv
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: TARİHSEL SÜREÇTE MEVLİD.....	5
1.1. Mevlidin Tanımı.....	5
1.2. Mevlid Metinlerinin Tarihi Süreci.....	5
1.3. İslam Medeniyetinde Mevlid Merasimleri.....	11
1.4. Osmanlı Döneminde Mevlid Merasimleri.....	11
2.BÖLÜM: MEVLİD MECMUALARI.....	14
2.1. Mevlid ve Musiki İlişkisi.....	14
2.2. Bu Çalışmada İncelenen Mevlid Mecmualarının İçerikleri.....	14
2.2.1. Mecmua I.....	14
2.2.2. Mecmua II.....	14
2.2.3. Mecmua III.....	15
2.2.4. Mecmua IV.....	15
2.2.5. Mecmua V.....	16
2.2.6. Mecmua VI.....	16
2.2.7. Mecmua VII.....	17
2.3. Mevlid Mecmualarında Makam Geleneğinin Aktarımı.....	17
2.3.1. Tevhid Bahri.....	18
2.3.2. Evvel Andık Bahri.....	22
2.3.3. Hak Teala Bahri.....	24

2.3.4. Velâdet Bahri.....	25
2.3.5. Merhaba Bahri	28
2.3.6. Çünkü olmahbûb-u, Rabb'ül-âlemin.....	31
2.3.7. Mekke Kavmi.....	34
2.3.8. Gel Berû Ey Aşk Oduna.....	38
2.3.9. Mîraç Bahri.....	44
2.3.10. Mûnâcât Bahri.....	49
3.BÖLÜM: KÂNİ KARACA VE HAFİZ MECİD SESİGÜR İCRA ANALİZİ.....	52
3.1. Kâni Karaca Tevhid Bahri İcrasının Ezgisel Analizi.....	52
3.2. Kâni Karaca Veladet Bahri İcrasının Ezgisel Analizi	59
3.3. Kâni Karaca Merhaba Bahri İcrasının Ezgisel Analizi.....	68
3.4. Kâni Karaca Mîraç Bahri İcrasının Ezgisel Analizi.....	71
3.5. Hafız Mecid Sesigür Velâdet Bahri İcrasının Ezgisel Analizi.....	80
3.6. Hafız Mecid Sesigür Merhaba Bahri İcrasının Ezgisel Analizi.....	91
3.7. Hafız Mecid Sesigür Mîraç Bahri İcrasının Ezgisel Analizi.....	96
4.BÖLÜM: MECMUALAR VE İCRALARIN KARŞILAŞTIRILMASI.....	101
4.1. Tevhid Bahri.....	101
4.2. Velâdet Bahri.....	107
4.3. Merhaba Bahri.....	112
4.4. Mîraç Bahri.....	116
SONUÇ.....	125
KAYNAKLAR.....	127
ETİK BEYAN.....	128
YÜKSEK LİSANS TEZİ ORJİNALLİK RAPORU.....	129
MASTER'S THESIS ORİGINALLİTY REPORT.....	130
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	131

GİRİŞ

Müslüman toplumlar her dönemde Hz. Muhammed'e büyük bir saygı ve özlem duymuşlardır. Bu özlem, şiirler güzel sözler ve sanatsal eserlerle taçlandırılmak istenmiş ve her dönemde farklı eserlerde vücut bulmuştur. Arap coğrafyasından doğan mevlid geleneği ilk eserleri doğal olarak Arapça yazılmıştır ve en bilinen ve en çok dile çevrilen eser Medine Müftüsü Ca'fer b. Hasan el-Berzencî'nin *Mevlidü'n-nebî* (*Mevlidü'l-Berzencî, el-İkdü'l-cevher fî mevlidi'n-nebiyyi'l-ezher*) adlı eseridir. Diğer bilinen eserler ise Vâkıdî'ye (ö. 207/823) ait *Mevlidü'l-Vâkıdî ma'a's-şerh 'ale't-temâm* isimli eser, Ebü'l-Ferec İbnü'l-Cevzî'nin *Mevlidü'n-nebî* adlı eseri ve Gazalî'ye nispet edilen bir mevlid kitabı bilinen eserlerden birkaçıdır (Durmuş, 2004, s.482). Mevlidin kökleri XV. yy. İslâm devletlerinden Fatimiler'e dayanmaktadır. Bu dönemden başlayarak Hz. Muhammed'in hayatını konu alan çeşitli eserler ortaya konmuştur. Ayrıca bu eserlerin icra edileceği dönemlerde büyük törenler düzenlenmesi eserlere verilen önemi bize açıklamaktadır. Türk-İslâm devletlerinde de aynı önem katlanarak devam etmiştir. XV. yy'da yaşamış olan Süleyman Çelebi'nin *Vesiletü'n Necât* isimli eseri Osmanlı Devleti döneminde yazılan ilk eser olarak kabul edilir. Oldukça hacimli olan bu eserin orijinal metninde 730 kadar beyit olduğu bilgisine rastlanmaktadır ancak günümüze intikal eden nüshalar 150-400 beyit aralığında değişkenlik göstermektedir.

Mevlidin halk arasında gördüğü kabul doğrultusunda zaman içerisinde halk için önemli sayılan tüm törenlere mevlid icrası eklenmiştir. Mevlidler doğum, sünnet, hac-umre merasimlerine gidiş-dönüş törenleri ve ölüm gibi günlerde icra ettirilmiştir. Halkın musiki sanatı ile olan ilişkisinin mevlid icrasının musikiyle ilişkisini kuvvetlendirdiği aşikârdır. Musiki ile meşgul olan bireyler mevlid metinlerini makamsal müzikle birleştirerek irticâli olarak icra etmeye başlamışlardır ve ortaya bir meslek sayılabilecek "Mevlidhanlık" çıkmıştır. Mevlidhanların ses aralıklarının genişliği ve makamsal müziğe olan hâkimiyetlerinin yüksek kabiliyetli sayılmalarına neden olduğu söylenebilir.

Mevlidhanların icra sırasında kullandıkları çeşitli defterler günümüze ulaşmıştır. Mecmualardan bazılarında mevlid metninin başına ya da sonuna iliştirilmiş makam isimleri görülür ve mevlidhanların terennüm sırasında bu makamlara bağlı kaldıkları

düşünülmektedir. İrticali bir form olan mevlidin hangi makamlarda icra edileceğinin bir çizelgesi niteliğinde olan bu notlar, mevlidin irticali olmasına rağmen bir çerçeve içerisinde icra ediliyor olma ihtimalini göstermektedir. Yüzyıllara göre değerlendirdiğimizde mevlid mecmualarında kayıt altına alınan makam isimleri birbirinden farklılık gösterebilmektedir. Bunun meşk silsileleriyle alakası olabileceği düşünülebilir.

Bu çalışmada ele alınan mevlid mecmualarının; kullanılan güfteler, kullanılan makamlar ve güfte sıraları açısından farklılık gösterdiği görülebilmektedir. Bu çalışmada incelemeye aldığımız mevlid mecmualarının birbirlerinden farklılıklarının görülebileceği bir tablo oluşturulup kıyaslanmıştır. Ayrıca günümüze olan etkilerinin anlaşılabilmesi için son dönemin önde gelen icracılarından olan Kâni Karaca ve Hafız Mecid Sesigür'ün icraları detaylı olarak notaya alınarak ezgi çekirdeği yöntemine dayalı bir analiz yapılmıştır. İki icracının da farklı zamanlarda kaydedilmiş icraları bulunmasından ötürü ulaşılabilen en temiz kayıtlar kullanılarak sağlıklı sonuçlar alınmaya çalışılmıştır. İcracıların aynı bölümleri terennüm ederken farklı makam yapıları kullandıkları da görülmektedir.

Günümüz icralarının tek tipleşmesi ve makamsal zenginliğin icralara yansımadağı fikri bu çalışmayı yapma ihtiyacı ve isteği doğurmuştur. Yapılan bu çalışmanın kültürel bir miras olan mevlid icracılığındaki makam kullanım çeşitliliği açısından faydalı olması beklenmektedir.

Mevlid Mecmuaları ile ilgili çalışmalar oldukça azdır. Konumuzla benzerlik gösteren yegâne çalışma Doç. Dr. Ubeydullah Sezikli'nin besteli mevlid üzerine iki mecmuayı incelemeye aldığı bir makalesi mevcuttur.

Makamsal Analiz Yöntemi: Ezgi Çekirdeği Temelli Analiz

Makam birçok nazariyatçı tarafından izah edilmeye çalışılmış bir kavramdır. Daha önce de nazariyatçıların kullandığı gibi Bayraktarkatal ve Güray (2021) makam kavramını ezgisel bir hareket olarak ifade etmektedirler. Makamların birbirlerinden ayrılması noktasında yalnızca dizi temelli düşüncenin veya yalnızca seyir özelliklerinin incelenmesinin yeterli olmayabileceği, makamlara özgü ezgisel yapıların ancak “makamlara ait tipik ezgi kalıplarını” ifade eden ezgi çekirdekleriyle izahının mümkün olabileceği bu yaklaşımın altındaki temel düşüncedir. Dolayısıyla bu çalışmada söz konusu metot kapsamında, ezgi çekirdeklerinin eklenmesiyle ortaya çıkan makamsal ezgi kalıplarının anlaşılabilmesi için

ezgi çekirdeği temelli analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu metot ile icracıların mevlid icralarında kullandığı tipik makamsal ezgi kalıpları tespit edilmiş ve bu yapılar tarihsel mevlid mecmualarında ön görülen kalıplar ile karşılaştırılmıştır. Tarihsel mevlid mecmularındaki makamsal anlatıların da “motiflik” temelli olduğu düşünülünce bu metodun bu çalışma için uygun olduğu ön görülmüştür. Ezgi çekirdekleri yönteminde perdelerin işlevleri dört farklı şekilde izah edilmiştir. Söz konusu işlevler, merkez tanımlayıcı perde (M), ortak tanımlayıcı perde (T), pekiştirici perde (P), süsleyici perde (S) olarak ifade edilmiştir. Merkez tanımlayıcı perde kendi etrafındaki üç veya dört perdenin merkezinde bulunan perdedir. Merkez tanımlayıcı perde ezgisel hareketin yönünü belirleyen perdedir. Makamsal yapıyı oluşturan hareket bu perde üzerinde kararlı bir denge oluşturmaktadır. Ortak tanımlayıcı perde (T) ise üzerinde oluşan kararsız denge ile zaman zaman bulunduğu ezgisel yapının içerisinde geçici merkez olma özelliğine sahip bir karakterdedir. Bu perdenin merkez tanımlayıcı perde ile birlikte oluşturduğu "kararlı denge-kararsız denge" tümleyiciliğinden oluşan "bütünleyici" etkinin de makamsal adlandırma için önemli olduğu düşünülmektedir. Pekiştirici perde merkez tanımlayıcı perdenin karar hissiyatını veya kararlı dengeyi güçlendirici bir işleve sahiptir. Süsleyici perdelerin ise perdeler arası geçişe dair varyantları sağlayarak farklı makamsal ezgi motiflerini oluşturma işlevi bulunmaktadır (Bayraktarkatal, Güray, 2021, s.1004).

Amaç

Bu araştırmanın hipotezi Süleyman Çelebi'nin Vesiletü'n Necât isimli eserinin “müzikal icrasının”, “tarihsel mevlid mecmualarındaki” kayıtlar ile “günümüz icraları” arasındaki farklılıkların dikkate alınarak “makamsal” açıdan değişimlere uğramış olduğu kabulüdür.

Araştırmadaki amaç, ele alınan mevlid mecmualarındaki makamsal yapının son dönemin önde gelen icracılarından Kâni Karaca ve Hafız Mecid Sesigür'ün icralarıyla makamsal açıdan örtüşüp örtüşmediğinin tespitinin yapılması, ortaya çıkan farklılıkların yorumlanması, böylelikle günümüzde mevlid icrası yapan musikişinaslara makamsal çeşitlilik açısından katkı sağlanmasıdır.

Önem

Bu çalışmada halâ sıkça düzenlenen mevlid merasimlerinin makamsal musiki kullanımı açısından niteliğinin artırılmasına, eski dönem icracıların kullandıkları makam çeşitliliğinin anlaşılmasıyla bu hususta yeni icraların makamsal açıdan zenginleştirilmesinde katkıda

bulunulması planlanmaktadır. Böylelikle “tarihsel vesikalar” ve “günümüze yakın sesli kayıtlar” ile günümüz mevlidhanlarının kendi icraları arasında kıyas yapabilmeleri, dolayısıyla mevlid icralarında kullandıkları makam çeşitliliğini artırabilmeleri fikri ve olasılığı, çalışmanın önemini oluşturmaktadır ve konuyla alakalı çalışmaların sayıca azlığı bu çalışmanın önemini artırmaktadır.

Sınırlılıklar

Çalışmada kullanılan mecmualar yalnızca varlığından haberdar olduğumuz ve ulaşabildiğimiz mecmualardır. Varlığından haberdar olmadığımız aynı türde mecmualar olması muhtemel olduğundan ortaya koymaya gayret ettiğimiz eski döneme ait makam algısı yalnızca çalışmada ele aldığımız mecmualarla sınırlıdır. Transkripsiyonu yapılan ses kayıtları seçilirken, kayıt kalitesi, kullanılan beyitlerin fazlalığı gibi hususlar göz önünde bulundurulmuştur. İcracıların başka mevlid kayıtları da bulunmaktadır ancak kayıt temizliği açısından tercih ettiğimiz kayıtlar makamsal incelemeye en uygun zemini sağladığından bu çalışma seçilen söz konusu kayıtlarla sınırlıdır.

1. BÖLÜM: TARİHSEL SÜREÇTE MEVLİD

1.1. Mevlidin Tanımı

Sözlükte doğum, doğum yeri ve doğum zamanı anlamlarına gelen mevlid kelimesi, İslam coğrafyasında özellikle Hz. Muhammed'in doğumunu ve bu hususta yapılan törenleri ve yazılan eserleri ifade etmek için kullanılır.

1.2. Mevlid Metinlerinin Tarihi Süreci

Tarihte yazılan ilk mevlidin, Endülüs'lü XIII. Asır tarihçisi ve edip İbn-ü Dihye tarafından yazıldığı söylene de daha eski tarihlere ait yazılan eserlerin de varlığı bilinmektedir. Böyle bir algıyı İbn-ü Dihye'nin eserinin oldukça meşhur olması oluşturmuş olmalı. Kaynakların çoğunluğu bu eseri ilk eser olarak işaret etmektedir. Vâkıdî'ye (ö. 207/823) ait *Mevlidü'l-Vâkıdî ma'a ş-şerh'ale't-temâm* isimli eser, Ebü'l-Ferec İbnü'l-Cevzî'nin *Mevlidü'n-nebî* adlı eseri ve Gazzâlî'ye nisbet edilen bir mevlid kitabı meşhur olan eserlerden birkaçıdır.

Mevlid yazarlarının büyük bir çoğunluğu Hz. Muhammed'e yazılan methiyelerden ilham almışlardır. Emevîler devrinde Kümeit el-Esedî, Seyyid el-Himyerî, Di'bil el-Huzâî; Abbâsîler zamanında Mervân b. Ebû Hafsa, Ebû Dülâme, Mutî' b. İyâs ve Selim el-Hâsîr gibi Şîî şairlerinin Ehl-i beyt ve Hz. Peygamber için yazdığı methiyeler bu tür mevlidler için ilham kaynağı teşkil etmiştir. Genel olarak mevlid müellifleri, başta Kâ'b b. Züheyr'in Kaşidetü'l-bürde'si olmak üzere bu eserin çok sayıdaki nazîreleriyle Hassân b. Sâbit'in Resûlullah için yazdığı şiirlerden, Abdullah b. Revâha ve diğer bazı sahâbîlerin nazmettiği methiyelerden ilham almıştır. Ali Fehmi Câbiç, sahâbenin bu şiirlerini Hüsnu's-şihâbe fi şerhi eş'âri's-şahâbe adlı eserinin I. cildinde toplamıştır (İstanbul 1324). Ancak mevlidlerin mevzu itibarıyla asıl kaynağını siyer, megâzî ve şemâil kitapları oluşturur. Bunların başında İbn İshak'ın es-Sîre'siyle İbn Hişâm'ın es-Sîretü'n-nebeviyye'si ve Ebû İsâ et-Tirmizî'nin Şemâ'ilü'n-nebî'si gelir (Durmuş, 2004, s.480).

Arapça mevlid yazıları mensur, “manzum-mensur” ve manzum yazım şekillerinde görülmektedir. Hz. Muhammed'e salavat getirilen yerler bölümler arası bağlantı görevi

görür. Söz konusu metinler genel olarak halkın anlayacağı dilde yazıldığı için halkı cezbetmiştir. Bunun yanı sıra kaynaklara dayalı hadiseleri anlatan mevlidler de yazılmıştır. Arapça mevlidlerin birçok dile çevrildiğini ve merasimlerde bu çevirilerin okunduğunu biliyoruz. Günümüzde Arap dünyasında, Hindistan’da ve Güneydoğu Asya İslâm ülkeleriyle bütün Afrika İslâm ülkelerinde Arapçası ve çeşitli dillerdeki tercümeleriyle en çok okunan mevlid, Medine Müftüsü Ca’fer b. Hasan el-Berzencî’nin *Mevlidü’n-nebî (Mevlidü’l-Berzencî, el- ‘İkdü’l-cevher fî mevlidi’n-nebiyyi’l-ezher)* adlı eseridir (Durmuş, 2004, s.482). Arapça metinler haricinde Farsça, Arnavutça, Kürtçe, Zazaca, Cava dili, Çerkesçe, Boşnakça, Rumca ve Türkçe mevlid metinleri bulunmaktadır.

Kürtçe mevlidlerden bilinen ilki Hasan Ertûşî’ye (ö. 1491) aittir. Eser 551 beyitten oluşmaktadır. Anadolu’nun doğusunda, son yirmi otuz sene öncesine kadar Ertûşî’nin yazdığı bu mevlid icra edilmekteydi. Fakat mevlidin, Arapça, Farsça birçok tamlama ve ibare içermesi nedeni ile halk tarafından anlaşılmamaya, okunmamaya başlamış hatta bölgedeki medreseler tarafından yeni mevlidler yazılmaya başlanmıştır (Tıraşcı, 2013, s.214).

Zazaca ilk mevlid Ahmed el-Hâsî (ö.1951) tarafından yazılmıştır. Eser on dört bölümden ve üç yüz elli bir beyitten oluşmaktadır (Tıraşcı, 2013, s.226).

İlk Türkçe mevlid metni hakkında kesin bir malûmat bulunmamaktadır. Süleyman Çelebi’nin mevlidi birçok kimse tarafından ilk olarak kabul edilir. Ancak Süleyman Çelebi’den önce mevlid benzeri eserlerin varlığı bilinmektedir. Bunlardan en meşhuru Ahmed Fakih’e (ö. 1252) ait Çarhnâme adlı eserdir (Aksoy, 2004, s.482). Çarhnâme toplam 100 beyitten oluşan fakat 83 beyiti bize ulaşan, tasavvufi düşünceyle yazılmış ve çok sayıda ayet-hadis kullanarak nasihat eden bir eserdir (Sertkaya, 1989, s.65-67).

XV. yüzyıldan itibaren Anadolu coğrafyasında Muhammediyye adı verilen bir eser örneğine de rastlanmaya başlanmıştır. Bu eser, Muhammediyye Yazıcıoğlu Mehmet (ö. 1451) tarafından 1449 yılında tamamlanmıştır. İçerik bakımından mevlidin tüm bölümlerini kapsayan Muhammediyye, üç bölümde incelenebilir. Birinci bölüm yaratılışla ilgilidir. İkinci bölüm Siyer-Mevlid bölümüdür ve bu bölümde Hz. Âdem’den Hz. Muhammed’e kadar bütün peygamberlerin bazı özelliklerinden bahsedilir. Ardından gelen kısımlar Hz. Muhammed’in doğumu, hayatı, savaşları, mucizeleri, Ehl-i beyt’i, halifeleri, 285 beyitlik

mi'râciye, Kur'an-ı Kerim'den bazı surelerin tefsirleri, hadis şerhleri, Hz. Muhammed'in nasihatleri, ibadet ve cihada teşvik gibi konuları içermektedir. Üçüncü bölümde ise kıyamet alâmetleri, ahiret hayatı, tövbe gibi konulardan bahsedilir ve eser bir dua ve münâcâtla son bulur. Muhammediyye halk arasında oldukça yaygın kullanılmıştır. XVII. Yüzyıldan itibaren "muhammediyyehan" adı verilen icracılara rastlanması eserin icrasının oldukça yaygın olduğuna delildir (Uzun, 2005, s.586-587).

Süleyman Çelebi'nin Vesîlet'ün-Necât isimli eseri günümüze kadar en bilinen eser olarak intikal etmiştir. Bu eser yazarın ifadesiyle 1409 yılında yazılmıştır ve 600 yılı aşkın zamandır her dönemde mevlid yazıları arasında en bilinen eser olmuştur. Türkçe yazılan ve bilinen mevlid sayısı 200 civarındadır. Bu eserler üzerine yapılan çalışmalar neticesinde bir kısmının Süleyman Çelebinin eserine çok benzediği, bir bölümünün ufak değişiklikler ve motifler açısından ayrıldığı, diğerlerinin de tamamen farklı olduğu görülmüştür (Pekolcay, 1993, s.38). Metinlerin birçoğu "fâilâtün fâilâtün fâilün" aruz kalıbıyla ve mesnevi tarzında yazılmıştır. Ortalama 600-1400 beyitten oluşan mevlidlerin genel olarak seyri Hz. Muhammed'in doğumu, mi'racı, çeşitli mucizeleri ve sonrasında vefatından bahseden başlıklardan oluşmaktadır (Şeker, 2004, s.482-484).

Araştırmalar neticesinde iki yüz mevlid yazısından yetmiş kadarının yazarı belirlenebilmiştir. Bunlardan bazılarını Hasan Aksoy tarihsel sıraya göre yayımlamıştır. Yüzyıllara göre mevlid yazarları:

XV. yüzyıl:

Yazar	Eserin Yazılış veya Yazarın Ölüm Tarihi
Süleyman Çelebi	812/1409
Ârif	842/1438
Kerîmî	863/1459
Ahmed	873/1468-69
Hafî	883/1478
Hocaoğlu	883/1478
Sinanoğlu	884/1479

Gülşenî-i Saruhânî	-
Cefâyî	889/1484
Mustafaoğlu	896/1491
Ebülhayr İpsalalı	897/1492
Yahyâ	-
Hamdullah Hamdi (Akşemseddinzâde)	900/1494-95

XVI. yüzyıl:

Yazar	Eserin Yazılış veya Yazarın Ölüm Tarihi
Halil	907/1501
Zâtî	-
Muhibbî	-
Şemsî	988/1580
Hasan Bahrî (Karesili)	-
Abdî	-
Mehmed Hevâî	-
Şâhidünnâyî	-
Şehîdî	-
Visâlî Ali Çelebi	-

XVII. yüzyıl:

Yazar	Eserin Yazılış veya Yazarın Ölüm Tarihi
Abdurrahman Ankaravî	1107/1695-96
Kuloğlu (Murâdî)	-

XVIII. yüzyıl:

Yazar	Eserin Yazılış veya Yazarın Ölüm Tarihi
Dede Mehmed Efendi (Dede Mevlidi)	ö. 1147/1734
Nahîfî	ö. 1151/1738
Ahmed Mürşidî (Diyarbakırlı)	ö. 1174/1760-61
Salâhî (Uşşâkî) Efendi	ö. 1197/1783
Bekâî (Darendeli)	ö. 1200/1786
Beyzâde Mustafa	ö. 1200/1786
Selâmî Mustafa Efendi	-

XIX. yüzyıl:

Yazar	Eserin Yazılış veya Yazarın Ölüm Tarihi
Hasan İlmî (Kozanlı)	1226/1811
Molla Halil Siirdî	ö. 1843
Bursalı Kitapçı Mustafa Râgıb Efendi	-
Tâhir Ağa (es-Seyyid Mehmed Tâhir)	1279/1862-63
Kâmî (Şâban Âmidî)	1279/1862-63
Edirne Müftüsü Fevzi Efendi	ö. 1900
Keşfi-i Saruhânî	ö. 1900
Mehmed Rifat (Manastırlı)	ö. 1907

(Aksoy, 2004, s.482)

1.3. İslam Medeniyetinde Mevlid Merasimleri

Hız. Muhammed döneminde doğumunun kutlanmasına rastlanmamaktadır. Emevîler ve Abbasîler dönemlerinde mevlid merasiminin yapıldığına dair bir bilgi bulunmamaktadır. Hız. Muhammed'in doğumu ile ilgili ilk kutlamalara Fâtımî Devleti halifesi Muiz-Lidînillâh (ö. 975) döneminde rastlanmaktadır. Rebûlevvel aylarının on ikinci gününde öğle namazını müteakip din görevlileri tarafından Kur'an okunur dualar edilir ve merasim böylelikle tamamlanırdı (Özel, 2004, s.476). Bu dönemde, Hız. Muhammed'in doğumu ile ilgili merasimler esnasında okunmak maksadıyla yazılmış herhangi bir eser henüz tespit edilememiştir.

Eyyûbiler zamanında bayram ve dini törenler kaldırılmıştır. Dolayısıyla mevlid merasimleri de sekteye uğramıştır. Ancak söz konusu kutlamalar özel toplantılarda devam etmiştir. İslâm dünyasında en ihtişamlı mevlid merasimleri Erbil Atabeklerinden Muzafferüddin Gökbörü devrinde yapılmaya başlamıştır. Yukarıda bahsettiğimiz mevlidi konu alan ilk eser olarak görülen İbnü Dihye'nin (ö. 1235) Et-Tenvîr fî mevlid-il Beşîr ve'n-Nezir (Uyarıcı [Nasihat eden] ve müjdeleyicinin doğumu hakkında aydınlatma) adını taşıyan eser bu dönemde yazılmıştır (Timurtaş, 1970, s.4).

Memlûkler döneminde merasimler genişleyerek ve muhteviyat bakımından zenginleşerek devam etmiştir. Artık yalnızca Hız. Muhammed'in doğumu için değil, velî sayılabilecek insanların ölüm ve doğum günlerinde de mevlid okunmaya başlanmıştır. Tören, anılan şahsiyetlere göre bir gece, bir gün veya bir hafta kadar sürebilmektedir (Özel, 2004, s.477).

Hız. Muhammed'in doğumu ile ilgili olarak Selçuklular devrinde Haleb Atabeyi Nureddin Mahmud Zengi'nin tensipleriyle gerçekleşen merasimlere rastlanmaktadır. Ayrıca devlet tarafından tertip edilen kutlamaların haricinde halk arasındaki özel toplantılar ile kutlamalar bu dönemde hız kazanmıştır.

Bu döneme kadar birçok Arapça mevlid yazılmıştır ve en bilinen yazarlar Muhyiddin-i Arabî (ö. 1240), El-Bekrî (ö. 1295) ve İbn-ül-Cezerî (ö. 1429)'dir.

1.4. Osmanlı Döneminde Mevlid Merasimleri

Osmanlı döneminde halk arasında özel toplantılar vesilesiyle mevlid merasimleri yapıldığı rivayet edilir. 16. yy. tarihçisi Selâniki'nin kaydettiğine göre saray tarafından düzenlenen ilk merasim Sultan Süleyman'ın ölümünün saklanmaya çalışıldığı dönemde gerçekleşmiştir.

Ancak yine Selânikî'den gelen bilgiye göre 12 Rebûlevvel 966'da (10 Şubat 1588) Sultan III. Murad'ın tüm camilerde kandil yakılmasını ve mevlid okunmasını emredip Hz. Muhammed'in doğumunu kutlamıştır. Bu emirin birçok kaynakla doğrulanmış olması söz konusu törenin Osmanlı döneminde ilk resmi mevlid cemiyeti olması ihtimalini güçlendirmektedir (Şeker, 2004, s.479). Mevlid merasimlerine olan ilginin artması ile 1676 yılında Tevkî Abdurrahman Paşa tarafından yapılan bir "Kanunnâme" ile bu merasimler bir nizâma bağlanmış ve yine Osmanlı'da saraydan başka Mekke'de Hz. Muhammed'in doğduğu evde mevlid merasimi yapılmıştır (Tıraşçı, 2013, s.213).

Mevlid merasimleri zamanla daha büyük öneme sahip olmuş ve gelenek haline gelen mevlid alayı da bu bağlamda ortaya çıkmıştır. Rebûlevvel ayının on ikinci gecesı dönemin padişahı Sultan Ahmed Camii'ne gelir ve yine dönemin en ünlü mevlidhanları ve hafızlarının icracı olarak bulunduğu bir program tertib edilirdi. Merasimlerden sonra şekerler, helvalar dağıtılır ve mevlithanlara hi'lat verilirdi.

Evliyâ Çelebi, Seyahatnamesinde Bursa'da katıldığı bir mevlidi aynen şöyle aktarıyor;

"Araplardan ziyade marifet sahibi, âlim ve sanatkârların katıldığı bu mevlid, ibrişim halılarla tefriş edilmiş Âsitâne'de, Rebiyyülevvel ayının 12. gecesı yapılır. Namazdan sonra, Mülk Süresi evrâd ve ezkârla başlayan merasimde, dervişler 12 burcu temsilen 12 halka içinde devrân ederler. Daha sonra Süleyman Çelebi'nin Mevlid-i Şerif'i 12 farklı makamda icrâ edilir. Velâdet bahrind e "Doğdu ol Fahrü'l-enâm" denilince herkes ayağa kalkar, zâkirler "Yâ Resulallah cemâlin keşefe'd-dücâ değilmi/Habîbâ senin kelâmın belâğa'l-ulâ değil mi" beyitleri pençgâh makamında okunur.

Ve yine Evliyâ Çelebi'nin dediğine göre:

"Bu mevlidi can kulağıyla dinleyen kişi cansız ve mecalsiz olsa bile dirilir."

Hız. Muhammed'e olan büyük sevgiyi göstermek, acılarını ve sevinçlerini onun vesilesiyle paylaşmak, ona şükran veya medet umma amacıyla açılış, düğün, sünnet, cenaze gibi çeşitli günlerde mevlid okunması adet haline gelmiştir. Bu âdetler günümüzde de uygulanmaktadır.

Mevlidin okunmasında vakıflar etkin rol oynamıştır. Mevlid okutmak isteyen kimselerin bu vakıflara bağışlarıyla mevlid icra ettirildi. Örneğin yalnızca Bursa'da toplam 185 vakıf tarafından; 1775 yılında 209, 1790-91 yılları arasında ise 311 defa mevlid icra ettirildiği vakıf defterlerinden öğrenilebilmektedir (Karataş, 2008, s.67).

Vakıflar aracılığıyla mevlid okutma geleneği yalnızca Anadolu'ya değil Osmanlı İmparatorluğu'nun gittiği birçok memlekete intikal etmiştir ve gelenek devam etmektedir. Örneğin Saraybosna Fadılpaşa Vakfı tarafından her yıl Çar Camii'nde mevlid okutulmaktadır (Karataş, 2008, s.55).

2. BÖLÜM: MEVLİD MECMUALARI

2.1. Mevlid ve Musiki İlişkisi

Mevlidin köklü bir gelenek haline gelmesinin temel sebeplerinden biri, şiirin musikiyle olan yakın ilişkisidir. Her ne kadar Mevlid'in ilk izlerine rastladığımız Fatîmiler devrinden bugüne kadar mevlid eserlerinin sözleri ve bu konuyla alakalı törenler ile ilgili pek çok bilgi yazılı ve sözlü kaynaklar aracılığıyla günümüze ulaşmış olsa da, mevlid geleneğinin musiki ile ilişkisine dair somut tarihsel bilgiler oldukça kısıtlıdır. Bu çalışmada söz konusu ilişkiye dair bazı eski kaynaklar incelenmiştir.

2.2. Bu Çalışmada İncelenen Mevlid Mecmualarının İçerikleri

2.2.1. Mecmua I

İsmi: [Mirâciye ve Mevlid Mecmuası]

Mürettibi: ?

Tertib Edilme Tarihi: ? [1700 başları]

Yazı tipi ve tasarım biçimi: 37 varak; nesih yazı; çift sütun; siyah mürekkeple yazılmış.

Kayıt bilgileri: 1a'da İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi mührü bulunmaktadır.

İçeriği: 3a-14a arasında Mirâciye metni bulunmaktadır.

14b-18b arasında Mevlid-i Şerif metni bulunmaktadır.

2.2.2. Mecmua II

İsmi: [Mirâciye ve Mevlid-i Şerîf Mecmûası]

Mürettibi: ?

Tertib Edilme Tarihi: ?

Yazı tipi ve tasarım biçimi: 18 varak; nesih yazı; çift sütun; siyah mürekkeple yazılmış.

Kayıt bilgileri:

İçeriği: 2b-6b arasında Mevlid-i Şerif metni bulunmaktadır. 7a-10a arasında Mirâciye metni bulunmaktadır.

2.2.3. Mecmua 1II

İsmi: [Mîrâciye ve Mevlid-i Şerîf Mecmûası]

Mürettibi: Hüdâyî Camii'nin ikinci imamı Ali Sırrî bin Mehemmed

Tertib Edilme Tarihi: 17 Şaban 1242 [16 Mart 1827]

Yazı tipi ve tasarım biçimi: 18 varak; nesih yazı, çift sütun; cetvelli, siyah mürekkeple yazılmış.

Kayıt bilgileri: 1b'de mecmuayı Üsküdar'daki Hüdâyî Âsitânesi'ne hediye eden, dergâhın zâkirbaşısı Mehmed Hayrullah ez-Zekâî Efendi'nin hicrî 27 Receb 1330 [12 Temmuz 1912] tarihli vakıf kaydı ve mühürleri bulunmaktadır,

İçeriği: 2a'ya sonradan, İsrâ Sûresi'nin ilk 3 âyeti yazılmış,

2b-9b arasında Mîrâciye güftesi bulunuyor,

9b-16a arasında Mevlid-i Şerîf metni bulunuyor, Mevlid-i Şerîf'in neredeyse bütün beyitlerinin yanında makam ismi yazıyor, makam isimleri kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

16b'de eserin ketebe kaydı bulunuyor, ketebe kaydının altında Hüdâyî Dergâhı'nın kütüphane mührü basılıdır.

2.2.4. Mecmua 1V

İsmi: [Mevlid-i Şerîf Mecmûası]

Mürettibi: ?

Tertib Edilme Tarihi: ? [18. Yüzyıl]

Yazı tipi ve tasarım biçimi: 16 varak; nesih yazı; çift sütun; cetvelli; serlevha tezhibli; siyah mürekkeple yazılmış.

İçeriği:1b-14b Mevlid-i Şerif metni bulunuyor, Mevlid-i Şerîf'in neredeyse bütün beyitlerinin yanında makam ismi yazıyor. Makam isimleri kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

2.2.5. Mecmua V

İsmi: [Mîrâciye ve Mevlid-i Şerîf Mecmûası]

Mürettibi: ?

Tertib Edilme Tarihi: [1925]

Yazı tipi ve tasarım biçimi: 14 varak; nesih yazı; çift sütun; serlevha tezhipli; siyah mürekkeple yazılmış.

İçeriği:1b'de Leiden Kütüphanesi'nin mührü bulunmaktadır.

2b-6b arasında Mevlîd-i Şerif mecmuası bulunmaktadır.

8b-12b arasında Mîrâciye metni bulunmaktadır.

2.2.6. Mecmua VI

İsmi:[Mîrâciye ve Mevlid-i Şerîf Mecmûası]

Mürettibi: ?

Tertib Edilme Tarihi: ?

Yazı tipi ve tasarım biçimi:24 varak; nesih yazı; çift sütun; serlevha tezhipli; siyah mürekkeple yazılmış.

İçeriği: 2a'da Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi'nin mührü ve bağış yapan Seyfettin Özege'nin ismi bulunmaktadır. 2a-7b arasında Mevlîd-i Şerif mecmuası bulunmaktadır. Mevlid-i Şerîf'in neredeyse bütün beyitlerinin yanında makam ismi yazıyor, makam isimleri kırmızı mürekkeple yazılmıştır. 8b-12a arasında Mîrâciye metni bulunmaktadır.

2.2.7. Mecmua VII

İsmi:[Mîrâciye ve Mevlid-i Şerîf Mecmûası]

Mürettibi: ?

Tertib Edilme Tarihi: ?

Yazı tipi ve tasarım biçimi:24 varak; nesih yazı; çift sütun; serlevha tezhipli; siyah mürekkeple yazılmış.

İçeriği: 4a'da Mich. Üniversitesi Kütüphanesi'nin mührü ve bulunmaktadır.

2a-7b arasında Mevlîd-i Şerif mecmuası bulunmaktadır. Mevlid-i Şerîf'in neredeyse bütün beyitlerinin yanında makam ismi yazıyor, makam isimleri kırmızı mürekkeple yazılmıştır.8b-12a arasında Mîrâciye metni bulunmaktadır.

2.3. Mevlid Mecmualarında Makam Geleneğinin Aktarımı

Makamlı Mevlid mecmualarında belli başlı beyitlerin yanında, icrada kullanılması gereken makamlar işaret edilmiştir. Buradaki makamların mecmuaların yazıldığı dönemde sıklıkla kullanılan makamlar olduğu söylenebilir. Bazı noktalarda ilgili makam yapılarının “tiz” olarak ifade edilmesi muhtemelen işaret edilen noktada söz konusu makamların “tiz” bölgelerinin tercih edilmiş olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada da makamlar mevliddeki “bahirler” esas alınarak incelenmiş, her beyit tablolara yerleştirilmiş her mecmuda söz konusu beyitin hangi makam ile kullanıldığı bilgisi mecmuanın altındaki sütuna eklenmiştir. Bu şekilde yedi mecmuadaki makam kullanımı incelendikten sonra son sütun da ilgili beyite dair tüm mecmualardaki tercihlerin belirtilmesine ayrılmıştır. Bu anlamda tablodaki sütunlarda bahirlerdeki beyitler ile ilgili mecmualara dair makam tercihleri, satırlarda ise beyitlere dair tüm mecmualardaki makam tercihleri tartışılmıştır.

2.3.1. Tevhid Bahri

Metin	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	Beyit Temelli Makam Tercihi
Allah adın zikr idelüm evvelâ Yâcið oldur cümle işde her kula	√ Dügâh	√ Dügâh √ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	7/7 Dügâh
Allah adın her kim ol evvel ana Her işi âsân ide Allah ana	√ Saba	√ Saba √ Dügâh	√ Dügâh	√ Saba	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	5/7 Dügâh 2/7 Sabâ
Allah adı olsa her işin öni Hergiz ebter olmayan anun sonu	√ Neva	√ Neva √ Dügâh	√ Saba	√ Neva	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Dügâh	5/7 Nevâ 1/7 Sabâ 1/7 Dügâh
Her nefeste Allah adın di müdâm Allah adıyla olur her iş temâm	√ Hüseyni	√ Kûçek √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Kûçek	√ Kûçek	√ Kûçek	√ Hüseyni	4/7 Kûçek 3/7 Hüseyni
Aşk ile gel imdi Allah diyelüm Derd ile göz yaş ile âh idelüm	√ Hüseyni	X X X X	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Kûçek	√ Kûçek	√ Hüseyni	4/7 Hüseyni 2/7 Kûçek
Ola kim rahmet kıla ol pâdisâh Ol Kerim ü ol Rahim ü ol İlâh	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni	4/7 Tiz Hüseyni 3/7 Hüseyni

Ol durur hem pâdisâh-i bî- zevâl Bî-jebih ü bi- nazir ü bi- misâl	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
Birdür ol birliğine şek yokdurur Gerçi yanlış söyleyenler çokdurur	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni	4/7 Tiz Hüseyni 3/7 Hüseyni
Cümle âlem yoğ iken ol var idi Yaradılmışda n gani cebbâr idi	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
Var iken ol yoğ idi ins ü melek Arş ü fers ü ay ü gün hem nüh felek	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni

Sun ile bunları ol var eyledi Birliğine cümle ikrâr eyledi	X X	X X X X	X X	√ Dügâh	X X	X X	X X	1/1 Dügâh
Kudretin izhâr idüp hem celil Birliğine bunları kaldı delil	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
Bari ne hacet kılavuz sözi çok Birdür Allâh andan artuk Tanrı yok	√ Muhayyer	√ Tiz Hüseyni √ Dügâh	√ Muhayyer	√ Muhayyer	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni	6/7 Muhayyer 1/7 Hüseyni
Hasre dek ger dinilürse bu kelâm Nice hasr ola bu olmaya temâm	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
Ger dilersiz bulasız oddan necât Aşk ile derd ile idün es-salât	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni	5/7 Hüseyni 2/7 Tiz Hüseyni
Ey azizler üsde başlarız söze Bir yasıyyet kıluruz illâ size	√ Dügâh	√ Dügâh √ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	7/7 Dügâh
Ol yasıyyet kim direm her kim tuta Misk gibi kokusu canlarda tüte	√ Saba	√ Saba √ Dügâh	√ Saba	√ Saba	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Saba	5/7 Saba 2/7 Dügâh
Hak Teâlâ rahmet eyleye ana Kim beni ol bir duâ ile ana	√ Tiz Hüseyni	√ Küçek √ Dügâh	√ Küçek	√ Küçek	√ Küçek	√ Küçek	√ Hüseyni	5/7 Küçek 1/7 Tiz Hüseyni 1/7 Hüseyni

Her ki diler bu duâda bulına Fatîha ihşân ide ben kulına	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Saba	√ Saba	√ Hüseyni	5/7 Hüseyni 2/7 Sabâ
Ger dilersiz bulasız oddan necât Aşk ile derd ile idün es- salât	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	
Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı <i>X makamı ile icra edilen beyit sayısı/Toplam beyit sayısı</i> <i>(Toplam Beyit Sayısı 20 Adet)</i>	4/13 Tiz Hüseyni 4/13 Hüseyni 2/13 Sabâ 2/13 Dügâh 1/13 Nevâ	4/12 Hüseyni 2/12 Kûçek 2/12 Dügâh 2/12 Sabâ 1/12 Tiz Hüseyni 1/12 Nevâ	6/13 Hüseyni 3/13 Dügâh 2/13 Sabâ 1/13 Muhayyer 1/13 Kûçek	9/20 Hüseyni 3/20 Dügâh 3/20 Tiz Hüseyni 2/20 Sabâ 2/20 Kûçek 1/20 Nevâ	4/13 Dügâh 4/13 Tiz Hüseyni 3/13 Kûçek 2/13 Sabâ	4/13 Dügâh 4/13 Tiz Hüseyni 3/13 Kûçek 1/13 Sabâ 1/13 Nevâ	8/13 Hüseyni 4/13 Dügâh 1/13 Sabâ	

Mevlidin birinci bahri tüm mecmualarda Dügâh makamıyla başlıyor. İlerleyen beyitlerde Neva makamı gösterildikten sonra Kûçek makamı gösterilip Hüseyni makamına geçiliyor. Mevlidin birinci bölümünün meyan kısmı olarak değerlendirebileceğimiz bölgede tüm mecmualar Hüseyni makamının “Muhayyer” bölgesini işaret ettiğini düşündüğümüz Tiz Hüseyni makamını kullanıyor. Bölümün sonlarına doğru tekrar Hüseyni bölgesine dönülerek icra sonlandırılıyor. Mecmualarda kullanılan beyit sayıları farklılık göstermekte olup toplam 20 beyit bulunmaktadır ve tüm beyitler yalnızca IV numaralı mecmuada kullanılmış olup diğer mecmualar birinci bölümü 12-13 adet beyit kullanarak tamamlamışlardır.

2.3.2. Evvel Andık Bahri

Metin	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	Beyit Temelli Makam Tercihi
Evvel Andık anı kim evveldir ol Evveline bulmadı hiç akl yol	X X	X X	X X	√ Dügâh	X X	X X	X X	1/1 Dügâh

Evvelün ol evvelidiür bî- gümân Âhirün hem âhiridür câvidân	X X	X X	X X	√ Sabâ	X X	X X	X X	1/1 Sabâ
Her tasavvurdan münezzeh hakdur ol Âlem üzre hâkim-i mutlakdur ol	X X	X X	X X	√ Nevâ	X X	X X	X X	1/1 Nevâ
Bu cihân olmasa hiç noksânı yok Olsa dahı nesnei artmaz az u çok	X X	X X	X X	√ Kûçek	X X	X X	X X	1/1 Kûçek
Bir kez ol dimek ile oldı cihân Olma dirse giri yok olur hemân	X X	X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
Ger dilersiz bulasız oddan necat Âşk ile şevk ile idün es- salât	X X	X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	
Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı <i>X makamı ile icra edilen beyit sayısı/Toplam beyit sayısı</i> <i>(Toplam Beyit Sayısı 6 Adet)</i>				2/6 Hüseyni 1/6 Dügâh 1/6 Sabâ 1/6 Nevâ 1/6 Kûçek				

6 beyitten oluşan bu bölüm yalnızca IV. mecmuada bulunmaktadır. Dügâh ve Sabâ makamlarıyla başlayıp sonrasında Nevâ, Kûçek ve Hüseyni makamlarıyla bölüm sonlandırılıyor.

2.3.3. Hak Teala Bahri

Metin	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	Beyit Temelli Makam Tercih
Hak Teâlâ çün yaratdı âdemî Kıldı âdemle Müzeyyen âlemi	√ Dügâh	√ Dügâh √ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	7/7 Dügâh
Âdeme kıldı feristehler sücûd Hem ana çok kıldı ol lûtf ıssı çûd	√ Çargâh	√ Saba √ Dügâh	√ Sabâ	√ Saba	√ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	3/7 Dügâh 3/7 Sabâ 1/7 Çargâh
Mustafâ nûrını alnında kodı Bil Habîbüm nûrîdır bu nûr didi	√ Hüseyni Muhayyer	√ Kûçek √ Dügâh	√ Kûçek	√ Kûçek	√ Kûçek	√ Kûçek	√ Hüseyni	5/7 Kûçek 2/7 Hüseyni
Kıldı ol nûr anun alnında karâr Kaldı anun ile nice rûzîgâr	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Kûçek	√ Kûçek	√ Hüseyni	5/7 Hüseyni 2/7 Kûçek
Sonra Havvâ alnına nakl itdi bil Turdı anda dahi nice ay u yıl	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Muhayyer	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni	5/7 Tiz Hüseyni 2/7 Hüseyni
Şit doğdu ana nakl etti buğur Anun alnında tecellî kıldı nûr	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni √ Dügâh	√ Muhayyer	√ Muhayyer	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	7/7 Tiz Hüseyni
İşbu resm ile müsel sel muttasıl Tâ olunca Mustafâ'va müntekil	√ Muhayyer	√ Muhayyer √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Muhayyer	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	6/7 Tiz Hüseyni 1/7 Hüseyni
Geldi çün ol Rahmeten lî'l-âlemin Vardı nûr anda karâr itdi hemîn	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	X X	4/6 Hüseyni 2/6 Tiz Hüseyni

Ger diler siz bulasız oddan necat Aşk ile şevk ile idün es- salât	X X	X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	√ Hüseyni	2/2 Hüseyni
	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	
Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı X makamı ile icra edilen beyit sayısı/Toplam beyit sayısı (Toplam Beyit Sayısı 9 Adet)	3/8 Hüseyni 3/8 Tiz Hüseyni 1/8 Çargâh 1/8 Dügâh	3/8 Hüseyni 2/8 Tiz Hüseyni 1/8 Kûçek 1/8 Sabâ 1/8 Dügâh	3/8 Hüseyni 2/8 Tiz Hüseyni 1/8 Kûçek 1/8 Sabâ 1/8 Dügâh	3/9 Hüseyni 3/9 Tiz Hüseyni 1/9 Kûçek 1/9 Sabâ 1/9 Dügâh	4/8 Tiz Hüseyni 2/8 Kûçek 2/8 Dügâh	4/8 Tiz Hüseyni 2/8 Kûçek 2/8 Dügâh	4/8 Hüseyni 2/4 Tiz Hüseyni 2/8 Dügâh	

Toplam dokuz beyitten oluşan III. bölümde tüm mecmualar Dügâh makamıyla başlayıp genel olarak sırasıyla Sabâ, Kûçek, Hüseyni, Muhayyer ve tekrar Hüseyni makamına dönerek bölüm tamamlanıyor. Yalnızca birinci mecmuada diğerlerinden bağımsız olarak ikinci beyitte Çargâh makamı kullanılmıştır. IV. mecmua dokuz beyit kullanırken diğer mecmualarda sekiz beyit kullanılmıştır.

2.3.4. Velâdet Bahri

Metin	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	Beyit Temelli Makam Tercihi
Amine Hatun Muhammed anesi Ol sadeften toğdı ol dürdanesi	√ Rast	√ Rast	√ Rast	√ Rast	√ Rast	√ Rast	√ Rast	7/7 Rast
Çünkü Abdullah'da n oldo hâmile Vakt irişdi hefte vü eyyâm ile	√ Rast	√ Gerdaniye	√ Rast	√ Rast	√ Rast	√ Rast	√ Rast	6/7 Rast 1/7 Gerdaniye
Hem Muhammed gelmesi oldu yakın Çok alâmetler belürdi gelmedin	√ Rast	√ Gerdaniye	√ Rast	√ Pençgâh	√ Tiz Pençgâh	√ Tiz Pençgâh	√ Rast	3/7 Rast 2/7 Tiz Pençgâh 1/7 Gerdaniye 1/7 Pençgâh

Ol Rebi-ül- evvel ayı nicesi On ikinci gice isneyn gicesi	√ Zâvil	√ Mahur	√ (?)	√ Pençgâh	√ Tiz Pençgâh	√ Tiz Pençgâh	√ Rast	2/7 Tiz Pençgâh 1/7 Mahur 1/7 Pençgâh 1/7 Rast 1/7 (?)
Didi gördüm ol Habibün anesi Bir aceb nur kim güneş pervânesi	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Rast	√ Tiz Pençgâh	√ Tiz Pençgâh	√ Pençgâh	4/7 Pençgâh 2/7 Tiz Pençgâh 1/7 Rast
Berk urup çıkdı evümden nâgehân Göklere dek nûr ile doldı cihan	√ Mahur	√ Mahur	√ Gerdaniye	√ Mahur	√ Tiz Pençgâh	√ Tiz Pençgâh	√ Tiz Pençgâh	3/7 Mahur 3/7 Tiz Pençgâh 1/7 Mahur
Çevre yanıma gelüp oturdular Mustafa'yı birbirine muştular	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Mahur	√ Mahur	√ Pençgâh	5/7 Pençgâh 2/7 Mahur
Didiler oğlun gibi hiçbir oğul Yaradılâh cihan gelmiş değil	√ Tiz Pençgâh	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Pençgâh	3/7 Pençgâh 2/7 Tiz Pençgâh 2/7 Tiz Hüseyni
Bu senin oğlun gibi kadri cemil Bir anaya virmemiştir ol Celil	√ Pençgâh	√ Evç	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Mahur	√ Mahur	√ Tiz Pençgâh	3/7 Pençgâh 2/7 Mahur 1/7 Tiz Pençgâh 1/7 Evç
Ulu devlet buldun ey dildâr sen Toğısardur senden ol hulki hasen	√ Evç	√ Evç	√ Pençgâh	√ Evç	√ Mahur	√ Mahur	√ Tiz Pençgâh	3/7 Evç 2/7 Mahur 1/7 Pençgâh 1/7 Tiz Pençgâh

Bu gelen ilm-i ledün sultanıdır Bu gelen tevhid ü irfan kânıdır	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Nevâ	X X	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Nevâ	6/6 Nevâ
Vasfını bu resme tertib ittiler Ol mübârek nura terğib itdiler	√ Nikriz	√ Nikriz	√ Nikriz	√ Nikriz	√ Nikriz	√ Nikriz	√ Nikriz	7/7 Nikriz
Âmine eyder çü vakt oldu temâm Kim vücûde gele ol Hayr-ül-enâm	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Nevâ	7/7 Nevâ
Susadım gâyet harâretten katı Sundular bir cam tolusı şerbeti	√ Tiz Nevâ	√ Tiz Neva	√ Tiz Nevâ	√ Pençgâh	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Tiz Nevâ	4/7 Tiz Nevâ 2/7 Nevâ 1/7 Pençgâh
İçtim anı oldu cismim nura gark İdemezdım kendümi nurdan fark	X X	X X	√ Tiz Nevâ	X X	X X	X X	√ Tiz Nevâ	2/2 Tiz Nevâ
Geldi bir ak kuş kanadiyle revân Arkamı sıvadı kuvvetle hemân	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Pençgâh	5/7 Pençgâh 1/7 Nevâ 1/7 X
Toğdı ol sâatde ol sultan-ı din Nûra gark oldu semavât-ü zemin	√ Hüseyni	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Nevâ	√ Nevâ	√ Pençgâh	4/7 Pençgâh 1/7 Hüseyni 1/7 Nevâ 1/7 X
Ger dilersiz bulasız oddan necât; Aşk ile şevk ile idğn es-salât	X X	X X	√ Pençgâh	√ Pençgâh	X X	√ Nevâ	X X	2/3 Pençgâh 1/3 Nevâ

	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	
Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı	4/16 Pençgâh 3/16 Rast 2/16 Nevâ 1/16 Zâvil 1/16 Mahur	5/16 Pençgâh 2/16 Mahur 2/16 Nevâ 2/16 Gerdaniye 1/16 Rast 1/16 Nikriz 1/16 Tiz Nevâ	8/18 Pençgâh 3/18 Rast 2/18 Nevâ 2/18 Tiz Nevâ 1/18 Nikriz 1/18 Gerdaniye 1/18 Bilinmeyen	9/16 Pençgâh 3/16 Rast 1/16 Mahur 1/16 Evç 1/16 Nevâ 1/16 Nikriz	5/16 Nevâ 4/16 Tiz Pençgâh 3/16 Mahur 2/16 Rast 1/16 Nikriz 1/16 Tiz Hüseyini	6/17 Nevâ 4/17 Tiz Pençgâh 3/17 Mahur 2/17 Rast 1/17 Nikriz 1/17 Tiz Hüseyini	4/17 Rast 4/17 Pençgâh 4/17 Tiz Pençgâh 2/17 Nevâ 2/17 Tiz Nevâ 1/17 Nikriz	
<i>X makamı ile icra edilen beyit sayısı/Toplam beyit sayısı</i>	1/16 Tiz Pençgâh 1/16 Evç 1/16 Nikriz 1/16 Tiz Nevâ 1/16 Hüseyini	1/16 Gerdaniye 1/16 Rast 1/16 Nikriz 1/16 Tiz Nevâ						
<i>(Toplam Beyit Sayısı 18 Adet)</i>								

IV. bölümde tüm mecmualar Rast makamıyla başlamıştır ve Mahur, Tiz Pençgâh, Gerdaniye, Tiz Nevâ gibi tiz perdeler kullanan makamlara geçiş yapılmıştır. Tiz bölgeleri işledikten sonra bazı mecmualarda Evç makamı kullanılmış ve Neva, Nikriz ve Pençgâh makamlarıyla bölüm sona erdirilmiştir. Mecmualarda nadiren Hüseyini ve Tiz Hüseyini makamlarının kullanıldığı görülmektedir.

Beyit temelli makam tercihlerine bakıldığında Rast makamı ve yakın makamlardan olan Pençgâh makamıyla seyre başlanıp, tiz bölgeleri kullanan Tiz Pençgâh, Mahur, Gerdaniye, Tiz Nevâ gibi makamların ardından Pençgâh makamının kullanımıyla bölümün sona erdirildiği görülmektedir.

2.3.5. Merhaba Bahri

Metin	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	Beyit Temelli Makam Tercihi
Yaradılmış cümle oldu şâdmân Gam gidüp âlem yeniden buldı cân	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh ✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	7/7 Pençgâh

Cümle zerrât-ı cihân idüp sadâ Çağrısuban dideler kim merhabâ	✓ Evç	✓ Evç ✓ Pençgâh	✓ Evç	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	4/7 Pençgâh 3/7 Evç
Merhabâ ey âli sultân merhabâ Merhabâ ey kân-i irfân merhabâ	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh ✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Dügâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	6/7 Pençgâh 1/7 Dügâh
Merhabâ ey âsi ümmet melcei Merhabâ ey çâresizler eşfai	✓ Isfahan	✓ Pençgâh ✓ Dügâh	✓ Pençgâh	✓ Hüseyni	✓ Tiz Pençgâh	✓ Tiz Pençgâh	✓ Isfahan	2/7 Pençgâh 2/7 Tiz Pençgâh 2/7 Isfahan 1/7 Hüseyni
Merhabâ ey mâh ü hurşid-i hüda Merhabâ ey Hakdan olmayan cüdâ	✓ Rast	X X X X	✓ Pençgâh	✓ Tiz Hüseyni	X X	X X	X X	2/1 Rast 2/1 Tiz Hüseyni
Merhabâ ey kurret-ül- ayn-i Halil Merhabâ ey hâs-ı mahbûb-i Celil	✓ Hüseyni	✓ Hüseyni ✓ Dügâh	✓ Hüseyni	✓ Hüseyni	✓ Hüseyni	✓ Hüseyni	✓ Tiz Hüseyni	7/5 Hüseyni
Merhabâ ey rahmeten li'l-âlemin Merhabâ sensin şefi- ül-müznibin	✓ Tiz Hüseyni	✓ Tiz Hüseyni ✓ Dügâh	✓ Tiz Hüseyni	✓ Hüseyni	✓ Hüseyni	✓ Hüseyni	✓ Hüseyni	7/4 Tiz Hüseyni
Ey camâli gün yüzi bedr-i münir Ey kamu düşmislere sen destgîr	✓ Hüseyni	✓ Tiz Hüseyni ✓ Çargâh	✓ Çargâh	✓ Çargâh	✓ Tiz Hüseyni	✓ Tiz Hüseyni	✓ Hüseyni	7/3 Tiz Hüseyni

Ey gönüller derdinün dermânı sen Ey yaradılmışlar ın sultanı sen	√ Çargâh	√ Çargâh √ Dügâh	√ Çargâh	√ Hüseyni	√ Çargâh	√ Çargâh	√ Çargâh	6/7 Çargâh 1/7 Hüseyni
Sensin ol sultan-ı cümle enbiyâ Nûr-ı çeşm-i asfiyâ vü evliyâ	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	7/7 Hüseyni
Ger dilersiz bulasız oddan necât Âşk ile derd ile idün es- salât	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	7/7 Hüseyni
	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	
Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı	4/11 Hüseyni 2/11 Pençgâh 1/11 Evç 1/11 Isfahan 1/11 Rast 1/11 Tiz Hüseyni 1/11 Çargâh	3/10 Pençgâh 3/10 Hüseyni 2/10 Tiz Hüseyni 1/10 Evç 1/10 Tiz Hüseyni 1/10 Çargâh	4/11 Pençgâh 3/11 Hüseyni 2/11 Çargâh 1/11 Evç 1/11 Tiz Hüseyni	6/11 Hüseyni 2/11 Pençgâh 1/11 Dügâh 1/11 Tiz Hüseyni 1/11 Çargâh	4/10 Hüseyni 3/10 Pençgâh 1/10 Tiz Pençgâh 1/10 Tiz Hüseyni 1/10 Çargâh	4/10 Hüseyni 3/10 Pençgâh 1/10 Tiz Pençgâh 1/10 Tiz Hüseyni 1/10 Çargâh	4/10 Hüseyni 3/10 Pençgâh 1/10 Isfahan 1/10 Tiz Hüseyni 1/10 Çargâh	
<i>X makamı ile icra edilen beyit sayısı/Toplam beyit sayısı (Toplam Beyit Sayısı 11 Adet)</i>								

Toplam on bir beyitten oluşan V. bölümde tüm mecmualarda Pençgâh makamıyla başlayıp Hüseyni, Tiz Hüseyni, Çargâh makamları kullanıldıktan sonra Hüseyni makamıyla bölüm tamamlanmıştır. Bu makamların yanı sıra Evç, Dügâh, Rast ve Isfahan makamlarının kullanıldığı mecmualar da görülmektedir.

Beyit temelli makam kullanımına baktığımızda Pençgâh, Hüseyni, Tiz Hüseyni ve Çargâh makamlarının tercih edildiği görülmektedir.

2.3.6. Çünkü ol mahbûb-u, Rabb'ül-âlemin

Metin	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	Beyit Temelli Makam Tercihi
Çünkü ol mahbûb-u, Rabb'ül- âlemin Kıldı dünyâyı cemâlerinden nâim	X X	X X X X	X X	√ Mahur	X X	X X	X X	1/1 Mahur
Birbirine muştulayı her melek Raksa girdi şâd ü şevkten felek	X X	X X X X	X X	√ Pençgâh	X X	X X	X X	1/1 Pençgâh
İşbu heybetten Âmine hü- rû Bir zamân aklı gidüp geldi gerü	X X	X X X X	X X	√ Pençgâh	X X	X X	X X	1/1 Pençgâh
Gördi gitmiş huriler hiç kimse yok Görmedi oğlın tezarru kıldı çok	X X	X X X X	X X	√ Mahur	X X	X X	X X	1/1 Mahur
Hüriler aldı tasavvur kıldı ol Hayret içre çok tefekkür kıldı ol	X X	X X X X	X X	√ Pençgâh	X X	X X	X X	1/1 Pençgâh
Çevre yanın isteyü kıldı nazar Gördi kim bir köşede Hayr-ül- beşer	X X	X X X X	X X	√ Pençgâh	X X	X X	X X	1/1 Pençgâh
Şöyle Beytullâh'a karşu ol Resûl Yüz yire urmuş u secde kalmış ol	X X	X X X X	X X	√ Mahur	X X	X X	X X	1/1 Mahur

Secdede başı dili tahmîd ider Hem getürmüş parmağın tevhîd ider	X X	X X X X	X X	√ Evç	X X	X X	X X	1/1 Evç
Dir ki ey Mevlâ yüzüm tudum sana Ya İlâhi ümmetüm virgil bana	X X	X X X X	X X	√ Rast	X X	X X	X X	1/1 Rast
(Anlaşılmaya n) Fot 4 sağdan 6. Beyit)	X X	X X X X	X X	√ Rast	X X	X X	X X	1/1 Rast
Her biri elinde bir nurdan tabak Kim yaratmış sun'ı birle anı Hak	X X	X X X X	X X	√ Pençgâh	X X	X X	X X	1/1 Pençgâh
İçleri tolu cevâhir anların Başına saç içün Peygâmbere'ü n	X X	X X X X	X X	√ Pençgâh	X X	X X	X X	1/1 Pençgâh
Anlaşılmaya n beyit	X X	X X	X X	√ Pençgâh	X X	X X	X X	1/1 Pençgâh
Anlaşılmaya n beyit	X X	X X	X X	√ Pençgâh	X X	X X	X X	1/1 Pençgâh
Geldi aklum gördüm ol sâhi-vefâ Gözlerüm nûrî vü oğlum Mustafâ	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni

Deprenür dudakları söyler kelâm Anlayamadı m ne dirdi ol hümâm	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
Kulağum ağzına virdüm dinledüm Söyledüğü sözi ol dem anladum	X X	X X X X	X X	√ Tiz Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Tiz Hüseyni
Hakka bağlayup gönül den himmeti Dir idi kim ümmeti vâ ümmeti	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
Tıflı iken ol diler idi ümmetin Sen kocaldın terk idersin sünneti	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
Ümmetüm didi sana çün Mustafâ Ver salâvat sen de ana bul safâ	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
Ger dilersiz bulasız oddan necât Aşk ile derd ile idün es- salât	X X	X X	X X	√ Hüseyni	X X	X X	X X	1/1 Hüseyni
Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı <i>X makamı ile icra edilen beyit sayısı/Toplam beyit sayısı</i> <i>(Toplam Beyit Sayısı 21 Adet)</i>				8/21 Pençgâh 6/21 Hüseyni 3/21 Mahur 2/21 Rast 1/21 Evç 1/21 Tiz Hüseyni				

Toplam yirmi bir beyitten oluşan VI. Bölüm yalnızca IV. mecmuada bulunmaktadır. Mahur makamıyla başlayan bölümde ağırlıklı olarak Pençgâh makamı işlenmiştir. Rast, Evç, Hüseyini, Tiz Hüseyini makamlarını kullanıp Hüseyini makamıyla seyir tamamlanmıştır.

2.3.7. Mekke Kavmi

Metin	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	Beyit Temelli Makam Tercihi
Mekke kavmi uluları bî-hilâf Kâ'be'yi ol gice kılarken tavâf	√ Dügâh	√ Dügâh √ Dügâh	√ Dügâh	√ Dügâh	X X	X X	√ Dügâh	5/5 Dügâh
Secde kıldı Kâ'be gördi hâs ü âm Düşmedi bir taşı hoş kıldı Gkıyâm	√ Sabâ	√ Sabâ √ Dügâh	√ Sabâ	√ Sabâ	X X	X X	√ Saba	5/5 Sabâ
Rûknî rûkne Kâ'be'nün virdi selâm Didiler kim toğdı ol Hayr-ül-enâm	√ Uzzâl	√ Uzzâl √ Dügâh	√ Uzzâl	√ Hicaz	X X	X X	√ Uzzal	4/5 Uzzal 1/5 Hicaz
Kâ'be bir savt itdi ol dem nâgehân Didi kim toğdı ol Hayr-ül-enâm	√ Hicaz	√ Tiz Uzzâl √ Uzzâl	√ Uzzâl	√ Tiz Hicaz	X X	X X	√ Tiz Uzzal	2/5 Tiz Uzzal 1/5 Hicaz 1/5 Tiz Hicaz 1/5 Uzzâl
Pâk idüp küfr ile bütlerden Resûl Kurtarısar beni müşriklerden ol	√ Uzzâl	√ Uzzâl √ Uzzâl	√ Uzzâl	√ Hicaz	X X	X X	√ Uzzal	4/5 Uzzâl 1/5 Hicaz

Yalın ayak baş açuban saf u saf Eyleyiser ümme'ti beni tavâf	√ Hicaz	√ Uzzâl √ Uzzâl	√ Uzzâl	√ Uzzâl	X X	X X	√ Uzzal	4/5 Uzzâl 1/5 Hicaz
Ol gice tabl-ı nübüvvet urdılar Ol gice şeytânı gökden sürdiler	√ Uzzâl	√ Uzzâl √ Uzzâl	√ Uzzâl	√ Hüseyni	X X	X X	√ Uzzal	4/5 Uzzâl 1/5 Hüseyni
Nice büthâne nice deyr ü sanem Yıkılup küfr ehline irdi elem	√ Hicaz	√ Tiz Uzzâl √ Dügâh	√ Şehnaz	√ Tiz Hicaz	X X	X X	√ Tiz Uzzal	2/5 Tiz Uzzâl 1/5 Tiz Hicaz 1/5 Hicaz 1/5 Şehnâh
Fahr-i âlem irüdü çün kırkına* Kondı pes tac-ı nübüvvet başına*	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	X X	X X	√ Hüseyni	5/5 Hüseyni
Seni kıldum rahmeten li'l-âlemin, Dembedem âvâz gelürdi yâ Emin	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	X X	X X	√ Hüseyni	4/5 Hüseyni 1/5 Tiz Hüseyni
İndi Kur'ân âyet âyet beyyinât Zâhir oldı nice dürlü mu'cizât	√ Buselik	√ Buselik √ Buselik	√ Puselik	√ Hicaz Buselik	X X	X X	X X	3/4 Buselik 1/4 Hicâz Buselik
Evvelâ ol kim mübârek cisminün Gölgesi düşmezdi yire resminün	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	X X	X X	√ Hüseyni	5/5 Hüseyni
Nûr idi başdan ayağa gövdesi Bu ayândur nurun olmaz gölgesi	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni √ Dügâh	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni	X X	X X	√ Tiz Hüseyni	4/5 Tiz Hüseyni 1/5 Hüseyni

Hem mübârek başı üzre her zamân Bir bölük bulut olurdu sâyebân	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hicaz	√ Muhayyer	X X	X X	√ Tiz Hüseyni	3/5 Tiz Hüseyni 1/5 Hüseyni 1/5 Hicâz
Her nire baksa bi'e varurdu ol Başı üzre dâimâ tururdu ol	√ Buselik	√ Buselik √ Buselik	√ Puselik	√ Buselik	X X	X X	√ Buselik	5/5 Buselik
Debredicek dudağım ol mâh-veş Debrenürdi gökde hem kurs-ı güneş	√ Acem	√ Acem √ Acem	√ Acem	X X	X X	X X	√ Acem	4/4 Acem
Sadrı nurından karanu giceler Yolda yürüdi yiğitler kocalar	√ Tiz Acem	√ Tiz Acem √ Nevâ	√ Acem	√ Acem	X X	X X	√ Tiz Acem	3/5 Tiz Acem 2/5 Acem
Tokınacak saçına bād-ı sabâ Misk ü anberden dolar idi hava	√ Nevâ	√ Nevâ √ Nevâ	√ Neva	√ Neva	X X	X X	√ Nevâ	5/5 Nevâ
Terlese güller olurdu her teri Hoş dererlerdi terinden gülleri	√ Tiz Nevâ	√ Tiz Neva √ Neva	√ Nihavend	√ Nevâ	X X	X X	√ Nevâ	2/5 Tiz Nevâ 2/5 Nevâ 1/5 Nihavend
Dikdi hurmayı hem ol şâh-ı cihân Dikdiği saat yemiş virdi hemân	√ Pençgâh	√ Nihavend √ Dügâh	√ Pençgâh	√ Hüseyni	X X	X X	√ Nevâ	2/5 Pençgâh 1/5 Nevâ 1/5 Nihavend 1/5 Hüseyni

Ger dilersiz bulasız oddan necât Aşk ile derd ile idün es- salât	X X	X X	√ Hüseyni	√ Hüseyni	X X	X X	X X	2/2 Hüseyni
	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	
Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı	3/20 Uzzâl 3/20 Hicâz 3/20 Tiz Hüseyni 2/20 Hüseyni 2/20 Buselik 1/20 Dügâh 1/20 Sabâ 1/20 Tiz 1/20 Sabâ 1/20 Acem 1/20 Tiz Acem 1/20 Nevâ 1/20 Tiz Nevâ 1/20 Pençgâh	4/20 Uzzâl 4/20 Hüseyni 2/20 Tiz Uzzâl 2/20 Buselik 1/20 Dügâh 1/20 Sabâ 1/20 Tiz Hüseyni 1/20 Acem 1/20 Tiz Acem 1/20 Nevâ 1/20 Tiz Nevâ 1/20 Nihavend	5/21 Uzzâl 4/21 Hüseyni 2/21 Buselik 2/21 Acem 1/21 Dügâh 1/21 Sabâ 1/21 Hicâz 1/21 Tiz Hüseyni 1/21 Şehnâz 1/21 Nevâ 1/21 Nihavend 1/21 Pençgâh	7/20 Uzzâl Hüseyni 2/20 Hicâz 2/20 Tiz Hicâz 2/20 Nevâ 1/20 Dügâh 1/20 Sabâ 1/20 Uzzâl 1/20 Tiz Hüseyni 1/20 Buselik 1/20 Hicâz Buselik 1/20 Acem	X	X	4/19 Uzzâl 3/19 Hüseyni 3/19 Nevâ 2/19 Tiz Uzzâl 2/19 Tiz Hüseyni 1/19 Dügâh 1/19 Sabâ 1/19 Buselik 1/19 Acem 1/19 Tiz Acem	

Toplam yirmi bir beyitten oluşan VII. bölüm 5. ve 6. mecmualarda yazılmamıştır. Tüm mecmualarda Dügâh ve Sabâ makamlarını kullanarak bölüme başlanmış ve ardından Hicâz makamına yakın makamlardan olan Uzzâl, Tiz Uzzâl, Tiz Hicâz, Şehnâz gibi makamlarla üst perdeler işlenip ardından Hüseyni, Buselik ve Tiz Hüseyni makamlarıyla devam edilmiştir. Bölümün sonlarında genel olarak Acem, Tiz Acem, Nevâ ve Hüseyni makamlarının kullanılmasıyla bölüm son bulur. Kullanılan makamların yanı sıra bazı mecmualar Pençgâh ve Nihavend makamlarını da kullanmıştır.

Bu bölümde makamsal farklılıkların yanı sıra makam isimlerindeki yazım farklılıkları görüldüğü gibi, mısraların kullanımında da bazı farklılıklar görülmektedir. Örneğin II, III, ve IV. mecmuada “Seni kıldum rahmeten li’l-âlemin, Dembedem âvâz gelürdi yâ Emin” mısralarının yerleri değiştirilerek “Dembedem âvâz gelürdi yâ Emin, Seni kıldum rahmeten li’l-âlemin” olarak yazılmıştır. Makam isimlerindeki farklılıklar arasında ise I. ve

II. mecmualarda “Buselik” olarak yazılan makam isminin III. mecmuada “Puselik” yazılarak kullanılmış olması dikkat çekicidir.

2.3.8. Gel Berû Ey Aşk Oduna

Metin	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	Beyit Temelli Makam Tercihi
Gel berû ey aşk odına yanıcı Kendini maşuka âşık sanıcı	✓ Rast	✓ Rast ✓ Rast	✓ Rast	✓ Rast	✓ Rast	✓ Rast	✓ Rast	7/7 Rast
Dinle gel mi'râcın ol şahun ayân Âşık isen aşk pdına turma yan	✓ Rast	✓ Gerdaniye ✓ Rast	✓ Rast	✓ Pençgâh	✓ Rast	✓ Rast	✓ Rast	5/7 Rast 1/7 Gerdaniye 1/7 Pençgâh
Bir düşenbih gicesi tahkik haber Leyle-i Kadr idi ol gice meğer	✓ Rast	✓ Gerdaniye ✓ Mâhur	✓ Rast	✓ Pençgâh	✓ Rast	✓ Rast	✓ Rast	5/7 Rast 1/7 Gerdaniye 1/7 Pençgâh
İttifak ol gice ????? Resul Ümmü Hâni evine kıldı nüzûl	✓ Rast	✓ Gerdaniye ✓ Rast	✓ Rast	✓ Pençgâh	✓ Rast	✓ Rast	✓ Rast	5/7 Rast 1/7 Gerdaniye 1/7 Pençgâh
Anda iken nâgehan ol yüzi ak Cennete var didi Cebrail'e Hak	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh ✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	7/7 Pençgâh
Bir murassa tâc al hülle kemer Hem dahi al bir burâk-ı mu'teber	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh ✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	7/7 Pençgâh

Ol habibüme ilet binsün anı Arşımı seyreylesün görsün beni	✓ Pençgâh	✓ Nevâ ✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Pençgâh	✓ Tiz Nevâ	✓ Tiz Nevâ	✓ Tiz Pençgâh	2/7 Pençgâh 2/7 Nevâ 2/7 Tiz Nevâ 1/7 Tiz Pençgâh
Cebrail çün cennete vardı revân; Gördi kim bî-had burâk ot'ar hemân,	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh ✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Tiz Nevâ	✓ Tiz Nevâ	✓ Tiz Pençgâh	4/7 Pençgâh 2/7 Tiz Nevâ 1/7 Tiz Pençgâh
İçlerinden bir burâk ağlar katı Yimez içmez kalmamış hiç takâtı	✓ Nevâ	✓ Pençgâh ✓ Pençgâh	✓ Evç	✓ Pençgâh	✓ Tiz Nevâ	✓ Tiz Nevâ	✓ Nevâ	2/7 Nevâ 2/7 Pençgâh 2/7 Tiz Nevâ 1/7 Pençgâh
Gözlerinden yaşı Ceyhûn eylemiş Ciğerini derd ile hûn eylemiş	✓ Nevâ	✓ Pençgâh ✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Nikriz	✓ Tiz Nevâ	✓ Tiz Nevâ	✓ Pençgâh	3/7 Pençgâh 2/7 Tiz Nevâ 1/7 Nevâ 1/7 Nikriz
Didi Cebrâil nedür apladağın Hüzn ile cân ü ciğer dağladuğın	✓ Nikriz	✓ Nikriz ✓ Nevâ	✓ İsfahan	✓ Nikriz	✓ Nikriz	✓ Nikriz	✓ Nikriz	6/7 Nikriz 1/7 İsfahan
Bâki yoldaşın yiyüp içüp gezer Sen inilersin di cânun ne sezer	✓ Tiz Pençgâh	✓ Pençgâh ✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	6/7 Pençgâh 1/7 Tiz Pençgâh
Didi kırk bin yıldurur kim ya Emîn Aşkdır bana yemek içmek hemîn	✓ Pençgâh	✓ Tiz Pençgâh ✓ Pençgâh	✓ Evç	✓ Tiz Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Tiz Pençgâh	3/7 Tiz Pençgâh 3/7 Pençgâh 1/7 Evç

Nâgehân bi ün işi,tdi kulağum Gitdi aklum bilmezem solum sağım	✓ Hüseyini	✓ Pençgâh ✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	6/7 Pençgâh 1/7 Hüseyini
Ya Muhammed diyüben çağırdılar Bir sadâ birle ki yürekler deler	✓ Hüseyini	✓ Pençgâh ✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Pençgâh	✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Pençgâh	3/7 Nevâ 3/7 Pençgâh 1/7 Hüseyini
Ol zamandan bilmezem kim n'olmuşam Ol adun ıssına âşık olmuşam	✓ Hüseyini	✓ Pençgâh ✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Nevâ	5/7 Nevâ 1/7 Pençgâh 1/7 Hüseyini
Yüreğüm içinde eridi yağum Âşık oldı görmedin bu kulağum	✓ Hüseyini	✓ Nevâ ✓ Nevâ	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Tiz Nevâ	✓ Tiz Nevâ	✓ Hüseyini	2/7 Hüseyini 2/7 Pençgâh 2/7 Tiz Nevâ 1/7 Nevâ
Cenneti aşkı başıma dar eder Gice gündüz işimi âh ü zâr eder	X X	X X X X	✓ Hüseyini	✓ Pençgâh	✓ Tiz Nevâ	✓ Tiz Nevâ	X X	2/4 Tiz Nevâ 1/4 Hüseyini 1/4 Pençgâh
Gerçi zahir cennet içre tururam Ma'nada nâdın azâbon görürem	✓ Hüseyini	✓ Pençgâh ✓ Hüseyini	✓ Pençgâh	✓ Pençgâh	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Hüseyini	3/7 Pençgâh 2/7 Tiz Hüseyini 2/7 Hüseyini
Ger iremezsem visaline anun İdiserim terkimi cân ütenün	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini ✓ Dügâh	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Hüseyini	5/7 Hüseyini 2/7 Tiz Hüseyini
Didi Cebrail burâka ey burâk Virdi Hak maksûdunu kılma firâk	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini ✓ Dügâh	✓ Puselik	✓ Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Hüseyini	4/7 Hüseyini 2/7 Tiz Hüseyini 1/7 Buselik

Kimde kim aşkun nişânı varurur Âkabet ma'sûka anı irgürür	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini ✓ Dügâh	✓ Muhayyer	✓ Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	6/7 Tiz Hüseyini 1/7 Hüseyini
Gel berû ma'sûkuna irgüreyim Yüreğüm zahmına merhem urayım	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini ✓ Dügâh	✓ Hüseyini	✓ Muhayyer	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Hüseyini	5/7 Tiz Hüseyini 2/7 Hüseyini
Aldı Cebrâil burâkı ol zamân Tâ cenâb-ı Ahmed'e geld, hemân	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini ✓ Dügâh	✓ Segâh	✓ Hüseyini	✓ Buselik	✓ Buselik	✓ Hüseyini	4/7 Hüseyini 2/7 Buselik 1/7 Segâh
Hak selâm itdi sana yâ Mustafâ Kim mübârek hâtrun olsun safâ	✓ Segâh.	✓ Hüseyini ✓ Dügâh	✓ Segâh	✓ Segâh	✓ Buselik	✓ Buselik	✓ Hüseyini	3/7 Segâh 2/7 Hüseyini 2/7 Buselik
Didi kim gelsün konukların anı Arşumu seyreylesün görsün beni	✓ Segâh	✓ Segâh ✓ Dügâh	✓ İsfahan	✓ Segâh	✓ Uzzal	✓ Uzzal	✓ Segâh	4/7 Segâh 2/7 Uzzâl 1/7 İsfahan
Dâim ister hazretimden her melek Arş ü Kürsi Sidre çarh-i nüh felek	✓ Segâh	✓ Tiz Segâh ✓ Dügâh	✓ Hüseyini	✓ Segâh	✓ Uzzal	✓ Uzzal	✓ Tiz Segâh	2/7 Segâh 2/7 Tiz Segâh 2/7 Uzzâl 1/7 Hüseyini
Cümlesi anun yüzün görmek diler Ayağına yüzler sürmek diler	✓ Segâh	✓ Tiz Nevâ ✓ Dügâh	✓ Tiz Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Uzzal	✓ Uzzal	✓ Tiz Segâh	2/7 Uzzâl 1/7 Segâh 1/7 Tiz Nevâ 1/7 Tiz Hüseyini 1/7 Hüseyini 1/7 Tiz Segâh

Gel gidelüm hazrete yâ Mustafâ Muntazırdır anda ashâb-ı safâ	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni	√ Uzzal	√ Uzzal	√ Hüseyni	4/7 Hüseyni 2/7 Uzzâl 1/7 Tiz Hüseyni
Sana cennetden getürdüm bir burâk Da'vet-i Rahmândur ey nûr-ı Hak	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Buselik	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	6/7 Hüseyni 1/7 Buselik
Turdu yerinden hemân-dem Mustafâ Koydu tâcı başına ol pür-safâ	√ Büselik	√ Buselik √ Buselik	√ Puselik	√ Acem	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Buselik	4/7 Buselik 2/7 Hüseyni 1/7 Acem
Çekdi ol demde burâkı Cebrail Önine düşdi ana oldı delil	√ Acem	√ Acem √ Acem	√ Acem	√ Tiz Acem	√ Buselik	√ Buselik	√ Acem	4/7 Acem 2/7 Buselik 1/7 Tiz Acem
Tarfet-ül-ayn içre sultan-ı ümem Geldi, Kuds'e irdi vü basdı kadem	√ Acem	√ Tiz Acem √ Dügâh	√ Tiz Acem	√ Hüseyni	√ Acem	√ Acem	√ Tiz Acem	3/7 Tiz Acem 3/7 Acem 1/7 Hüseyni
Ger dilersiz bulasız oddan necât Aşk ile derd ile idün es- salât	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Acem	√ Acem	√ Tiz Acem	4/7 Hüseyni 2/7 Acem 1/7 Tiz Acem
	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	
Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı	11/33 Hüseyni 5/33 Pençgâh 4/33 Rast 4/33	11/33 Pençgâh 7/33 Hüseyni 3/33 Gerdaniye 2/33	8/34 Pebçgâh 6/34 Hüseyni 4/34 Rast 3/34	14/34 Pençgâh 8/34 Hüseyni 3/34 Segâh 2/34	6/34 Nevâ 5/34 Hüseyni 4/34 Rast 4/34	6/34 Nevâ 5/34 Hüseyni 4/34 Rast 4/34	9/33 Hüseyni 6/33 Pençgâh 4/33 Rast 3/33	

<i>X makamı ile icra edilen beyit sayısı/Toplam beyit sayısı</i>	Segâh 2/33 Nevâ 2/33 Tiz Hüseyni 2/33 Acem 1/33 Tiz Pençgâh 1/33 Nikriz 1/33 Buselik	Nevâ 2/33 Tiz Hüseyni 1/33 Rast 1/33 Tiz Nevâ 1/33 Tiz Pençgâh 1/33 Nikriz 1/33 Buselik 1/33 Segâh 1/33 Tiz Segâh 1/33 Acem 1/33 Tiz Acem	Nevâ 3/34 Tiz Hüseyni 2/34 Evç 2/34 İsfahan 2/34 Buselik 2/34 Segâh 1/34 Acem 1/34 Tiz Acem	Nikriz 1/34 Rast 1/34 Nevâ 1/34 Tiz Pençgâh 1/34 Tiz Hüseyni 1/34 Buselik 1/34 Acem 1/34 Tiz Acem	Uzzal 3/34 Buselik 2/34 Nevâ 2/34 Hüseyni 2/34 Acem 1/34 Nikriz	Uzzal 3/34 Buselik 2/34 Nevâ 2/34 Hüseyni 2/34 Acem 1/34 Nikriz	Tiz Pençgâh 2/33 Nevâ 2/33 Tiz Segâh 2/33 Tiz Acem 1/33 Nikriz 1/33 Hüseyni 1/33 Buselik 1/33 Segâh 1/33 Acem	
--	--	---	--	---	---	---	--	--

Toplam otuz dört beyitten oluşan VIII. Bölüm tüm mecmularda Rast makamıyla başlamıştır. Ardından tüm mecmualarda ağırlıklı olarak Pençgâh makamıyla devam eden bu bölümün ilk kısmında Gerdaniye, Nevâ, Tiz Nevâ ve Evç makamlarını kullanan mecmualar da bulunmaktadır. VIII. bölümün orta kısmında birkaç beyitte Nikriz ve İsfahan makamları kullanılırken Hüseyni, Muhayyer gibi makamlar da yoğun olarak kullanılmış ve ardından Segâh, Uzzâl, Buselik makamları kullanılarak Acem, Tiz Acem ve Hüseyni makamları ile bölüm tamamlanmıştır.

Bölümde bazı mısraların yazım yerleri açısından da farklılık gösteren yerler vardır. Örneğin II. Mecmuada “Turdı yerinden hemân-dem Mustafâ Koydı tâcı başına ol pür-safâ” beyiti mısraları yer değiştirerek “Koydı tâcı başına ol pür-safâ, Turdı yerinden hemân-dem Mustafâ” olarak yazılmıştır. Ayrıca bu mısra söz konusu mecmuada diğer mecmuaların aksine “Sana cennetden getürdüm bir burâk Da’vet-i Rahmândur ey nûr-ı Hak” beyitinden önce yazılmıştır.

2.3.9. Miraç Bahri

Metin	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	Beyit Temelli Makam Tercihi
Söyleşirken Cebrâil ile kelâm Geldi Refref önüne verdi selâm	✓ Irak	✓ Irak ✓ Rast	✓ Irak	✓ Irak	✓ Irak	✓ Irak	✓ Irak	7/7 Irak
Aldı ol şâh-ı cihân ol zamân Sidre'den götürdi vü gitti hemân	✓ Irak	✓ Irak ✓ Rast	✓ Irak	✓ Irak	✓ Evç	✓ Evç	✓ Irak	5/7 Irak 2/7 Evç
Hep gök ehli cümle karşı geldiler Mustafâ'ya izzet ikrâm kıldılar	✓ Irak	✓ Tiz Dilkeş ✓ Mâhur	✓ Irak	✓ Irak	✓ Evç	✓ Evç	✓ Irak	3/7 Irak 3/7 Evç 1/7 Tiz Dilkeş
Merhaba bık yâ Muhammed didiler Ey şefâat kânı Ahmed didiler	✓ Evç	✓ Tiz Dilkeş ✓ Rast	✓ Dilkeş	✓ Dilkeş	✓ Evç	✓ Evç	✓ Evç- Irak	3/7 Evç 2/7 Dilkeş 1/7 Tiz Dilkeş 1/7 Evç-Irak
Her biri kutuladı mi'racını Didiler geydün saâdet tâcını	✓ Tiz Evç	✓ Dilkeş ✓ Pençgâh	✓ Evç	✓ Dilkeş	✓ Tiz Evç	✓ Tiz Evç	✓ Evç- Irak	3/7 Tiz Evç 2/7 Dilkeş 1/7 Evç-Irak 1/7 Evç
Yürü kim meydân senündür bu gice Top hem çvgâh senündür bu gice	✓ Tiz Evç	X X X X	X X	X X	X X	X X	✓ Evç- Irak	1/2 Tiz Evç 1/2 Evç-Irak

İrmedi evvel gelen bu devlete Kimse lâıyk olmadı bu rı'ate	✓ Tiz Evç	✓ Dilkeş ✓ Irak	✓ Irak	✓ Evç	✓ Tiz Evç	✓ Tiz Evç	✓ Evç- Irak	3/7 Tiz Evç 1/7 Dilkeş 1/7 Evç-Irak 1/7 Evç 1/7 Irak
Her ne hâcet dilesen makbuldür Cümle maksudun senün mahsuldür	✓ Tiz Evç	X X X X	✓ Irak	✓ Dilkeş	X X	X X	✓ Evç- Irak	1/4 Tiz Evç 1/4 Irak 1/4 Dilkeş 1/4 Evç-Irak

Çün kamusını görüp geçdi öte Vardı irişdi ol ulu hazrete	✓ Hüseyni	✓ Dilkeş ✓ Dügâh	✓ Hüseyni	✓ Hüseyni	✓ Tiz Evç	✓ Tiz Evç	✓ Evç- Irak	3/7 Hüseyni 2/7 Tiz Evç 1/7 Dilkeş 1/7 Evç-Irak
Bî-huruf ü lafz ü savt ol pâdişâh Mustafa'ya söyledi bî- ıştibâh	✓ Hüseyni	✓ Tiz Hüseyni ✓ Dügâh	✓ Hüseyni	X X	✓ Tiz Evç	✓ Tiz Evç	✓ Hüseyni	3/6 Hüseyni 2/6 Tiz Evç 1/6 Tiz Hüseyni
Didi kim matlûb ü maksudun benem Sevdüğün cân ile mâ'budun benem	✓ Tiz Hüseyni	✓ Hüseyni ✓ Dügâh	✓ Hüseyni	✓ Hüseyni	✓ Tiz Evç	✓ Tiz Evç	✓ Tiz Hüseyni	3/7 Hüseyni 2/7 Tiz Hüseyni 2/7 Tiz Evç
Gice gündüz turmayup istedüğün N'ola kim görsem cemâlin didüğün	✓ Tiz Hüseyni	X X X X	✓ Puselik	✓ Hüseyni	X X	X X	✓ Tiz Hüseyni	2/4 Tiz Hüseyni 1/4 Buselik 1/4 Hüseyni
Gel habîbüm sana âşık olmuşam Cümle halkı sana bende kılmışam	✓ Tiz Hüseyni	✓ Tiz Hüseyni ✓ Dügâh	✓ Tiz Hüseyni	✓ Tiz Hüseyni	✓ Buselik	✓ Buselik	✓ Tiz Hüseyni	5/7 Tiz Hüseyni 2/7 Buselik

Ne murâdun var ise kılam revâ Eyleyen bir derde bin tûrlü devâ	✓ Muhayyer	✓ Hüseyini ✓ Dügâh	✓ Muhayyer	✓ Muhayyer	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Hüseyini	5/7 Tiz Hüseyini 2/7 Hüseyini
Mustafa didi eyâ Rabb-i rahîm Ey hatâ-pûş ü atası çok kerim	✓ Buselik	✓ Buselik ✓ Dügâh	✓ Puselik	✓ Buselik	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Buselik	5/7 Buselik 2/7 Tiz Hüseyini
Ol zâif ümme'tlerüm hâli n'ola Hazretüme nice anlar yol bula	✓ Hüseyini	✓ Acem ✓ Dügâh	✓ Acem	✓ Acem	✓ Buselik	✓ Buselik	✓ Hüseyini	3/7 Acem 2/7 Buselik 2/7 Hüseyini
Gice gündüz turmayup istedüğün N'ola kim görsem cemâlin didüğün	✓ Hüseyini	X X X X	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	5/6 Hüseyini 1/6 Tiz Hüseyini
Ya ilâhi hazretünden hâcetüm Budurur kim ola makbul ümme'tüm	✓ Muhayyer	✓ Tiz Hüseyini ✓ Dügâh	✓ Tiz Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Tiz Hüseyini	✓ Hüseyini	5/7 Tiz Hüseyini 2/7 Hüseyini
Hak Teâlâdan erişdi bir nidâ Yâ Muhammed ben sana kıldum atâ	✓ Buselik	✓ Buselik ✓ Buselik	✓ Puselik	✓ Buselik	✓ Buselik	✓ Buselik	✓ Buselik	7/7 Buselik
Ümme'tümi sana virdüm ey habîb Cennetümi anlara kıldum nasîb	✓ Acem	✓ Acem ✓ Acem	✓ Acem	✓ Acem	✓ Acem	✓ Acem	✓ Acem	7/7 Acem
Ey habîbüm nedür ol kim diledün Bir avuç toprağa minnet eyledün	✓ Muhayyer	✓ Tiz Acem ✓ Acem	✓ Nevruz	✓ Nevâ	X X	X X	✓ Tiz Acem	2/5 Tiz Acem 1/5 Tiz Hüseyini 1/5 Nevruz 1/5 Nevâ

Ben sana âşık olınca ey şerif Senün olmaz mı dü âlem ey latif	✓ Muhayyer	✓ Tiz Acem ✓ Nevâ	✓ Nevruz	✓ Nevâ	✓ Acem	✓ Acem	✓ Tiz Acem	2/7 Tiz Acem 2/7 Acem 1/7 Tiz Hüseyini 1/7 Nevruz 1/7 Nevâ
Zâtuma mi'rât idindüm zâtunı Bile yazdum adum ile adunı	✓ Tiz Acem	X X X X	✓ Nevruz	✓ Tiz Nevâ	✓ Acem	✓ Acem	✓ Tiz Acem	2/6 Tiz Acem 2/6 Acem 1/6 Nevruz 1/6 Tiz Nevâ

Hem didi kim yâ Muhammed ben seni Bilürem görmeğe toymazsın beni	✓ Nevâ	✓ Nevâ ✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Nevâ	7/7 Nevâ
Avdet idüp da'vet it kullarımı Tâ gelüben görelər didărımı	✓ Tiz Nevâ	✓ Tiz Nevâ ✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Dügâh	✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Tiz Nevâ	3/7 Tiz Nevâ 3/7 Nevâ 1/7 Dügâh
Sen ki mi'râc eyleyüp itdün niyaz Ümmetün mi'râcını kıldum namâz	X X	X X X X	✓ Nevâ	X X	X X	X X	X X	1/1 Nevâ
Hakkın emri budur ol şah- ı cihan Ümmü Hâni evine geldi hemân	✓ Nevâ	✓ Nevâ ✓ Dügâh	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Nevâ	✓ Nevâ	✓ Nevâ	5/7 Nevâ 2/7 Hüseyini
Her ne vâki oldı ise serteser Cümlesin ashâbına virdi haber	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini ✓ Dügâh	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	7/7 Hüseyini
Didiler ey kıble-i islâm ü dîn Kutlu olsum sana mi'râc-ı güzîn	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini ✓ Dügâh	✓ Puselik	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	✓ Hüseyini	6/7 Hüseyini 1/7 Buselik

Biz kamumuz kullaruz sen şâhsın Gönlümüz içinde rûşen mâhsın	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	X X	3/3 Hüseyni
Ümmetün olduğumuz devlet yeter Hizmetün kılduğumuz izzet yeter	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Acem	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	6/7 Hüseyni 1/7 Acem

	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	
Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı	7/29 Hüseyni 7/29 Tiz Hüseyni 4/29 Tiz Evç 3/29 Irak	5/24 Hüseyni 3/24 Dilkeş 3/24 Tiz Hüseyni 2/24 Irak 2/24 Tiz Dilkeş 2/24 Buselik Nevâ 2/24 Acem 1/29 Evç 1/29 Acem 1/29 Tiz Acem 1/29 Tiz Nevâ	6/29 Hüseyni 5/29 Irak 4/29 Buselik 3/29 Tiz Hüseyni 3/29 Acem Nevâ 3/29 Nevruz 1/29 Dilkeş 1/29 Evç 1/28 Dügâh	10/28 Hüseyni 3/28 Irak 3/28 Dilkeş 3/28 Nevâ 2/28 Tiz Hüseyni 2/28 Buselik 2/28 Acem 2/28 Acem 1/28 Irak 1/28 Tiz Nevâ 1/28 Dügâh	5/26 Hüseyni 5/26 Tiz Evç 3/26 Evç 3/26 Tiz Hüseyni 3/26 Buselik 3/26 Acem 3/26 Nevâ 1/26 Irak	5/26 Hüseyni 5/26 Tiz Evç 3/26 Evç 3/26 Tiz Hüseyni 3/26 Buselik 3/26 Acem 3/26 Nevâ 1/26 Irak	7/29 Hüseyni 6/29 Evç-Irak 4/29 Tiz Hüseyni 3/29 Irak 3/29 Tiz Acem 2/29 Buselik 2/29 Nevâ 1/29 Acem 1/29 Tiz Nevâ	

Toplam yirmi dokuz beyitten oluşan IX. bölüm birinci mecmuanın Miraç Bahri için ağırlıklı olarak Hüseyni makamını tercih ettiği, bu makamı Evç, Acem, Irak, Buselik ve Nevâ gibi yakın makamlarla desteklediği görülebilmektedir. Söz konusu Hüseyni temelli tercih bütün mecmualarda benzer bir biçimde kullanılmakta, Hüseyni makamına eşlik eden makamlar ve bu makamların kullandıkları ses alanı ise mecmuaya göre değişiklik gösterebilmektedir. Hüseyni'nin tiz bölgesini daha sıklıkla kullanan mecmualar olduğu gibi Dilkeş veya Nevruz gibi daha eski, Hüseyni benzeri makamları tercih eden mecmualar da vardır.

Beyit temelli analize baktığımızda ise makam yapılarının adeta katlı bir biçimde genel bir seyir ve biçim anlayışı içinde mevlid icrasına yerleştirildiği görülmektedir. Genelde bahrin

başlangıç kısımlarında Irak gibi pes bölgeleri kullanan makamlar ve Evç gibi benzerleri tercih edilirken, ilerleyen kısımlarda Hüseyini temelli bir makam algısına dönülmekte ve bu makamın da tiz bölgelerini ortaya çıkaracak Tiz Hüseyini, Tiz, Evç, Tiz Nevâ veya Tiz Acem gibi tercihlerle icra zenginleştirilmektedir. Bitiş kısmında ise yine Hüseyini ve komşu makamlar ile bitiş kısmına hareket tercihi kullanılmakta ve bahir bu sık kullanılan makamlarla bitirilmektedir.

2.3.10. Münâcât Bahri

Metin	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	Beyit Temelli Makam Tercihi
Yâ ilâhi ol Muhammed hakkiçün Ol şefâat kânı Ahmed hakkiçün	√ Pençgâh	√ Pençgâh √ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Nişâbur	√ Nişâbur	√ Pençgâh	5/7 Pençgâh 2/7 Nişâbur
Sidre vü Arş- ı mualla hakkiçün Ol sülûk ü seyr-i âlâ hakkiçün	√ Pençgâh	X X X X	X X	X X	X X	X X	√ Pençgâh	2/2 Pençgâh
Sırr-ı fûrkan nûr-i a'zam hakkiçün Kud ü Kâbe Merve Zemzem hakkiçün	√ Pençgâh	X X X X	X X	X X	X X	X X	X X	1/1 Pençgâh
Gözi yaşı hakkiçün âşıkların Bağru başı hakkiçün sâdıkların	√ Pençgâh	√ Evç √ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Pençgâh	√ Hüseyini- Evç	√ Hüseyini- Evç	√ Tiz Pençgâh	3/7 Pençgâh 2/7 Hüseyini- Evç 1/7 Evç 1/7 Tiz Pençgâh

Biz günankâr âşi mücrim kulları Yarlıgayup kıl günahlardan berî	√ Tiz Pençgâh	√ Pençgâh √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Pençgâh	√ Hüseyni- Evç	√ Hüseyni	√ Hüseyni	3/7 Hüseyni 2/7 Pençgâh 1/7 Tiz Pençgâh 1/7 Hüseyni- Evç
????	X X	√ Hüseyni √ Dügâh	X X	X X	X X	X X	√ Hüseyni	2/2 Hüseyni

Sana lâyk kullar ile hemdem et Ehl-i derdin sohbetine mahrem et	√ Tiz Pençgâh	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni- Evç	√ Hüseyni	√ Hüseyni	5/7 Hüseyni 1/7 Tiz Pençgâh 1/7 Hüseyni- Evç
Hem Süleymân-ı fakire rahmet it Yoldaşın imân u yirin cennet it	√ Tiz Pençgâh	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni	4/7 Hüseyni 2/7 Tiz Hüseyni 1/7 Tiz Pençgâh
Afvidüp isyânımız kıl râhmeti Ol habibin yüzi suyi hurmeti	X X	X X X X	X X	√ Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	X X	2/3 Tiz Hüseyni 1/3 Hüseyni
Ya ilâhi kılma bizi dallin* Bu duaya cümle deriz amin*	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni √ Dügâh	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Tiz Hüseyni	√ Hüseyni	5/7 Tiz Hüseyni 2/7 Hüseyni
Ümmetinden râzı olsun ol mu'în Rahmetü'llâh i aleyhim ecma'in	√ Hüseyni	√ Hüseyni √ Dügâh	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	√ Hüseyni	7/7 Hüseyni

	Mecmua 1	Mecmua 2	Mecmua 3	Mecmua 4	Mecmua 5	Mecmua 6	Mecmua 7	
Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı	4/9 Pençgâh 3/9 Tiz Pençgâh	4/8 Hüseyni 2/8 Pençgâh 1/8 Evç 1/8 Tiz Hüseyni	4/7 Hüseyni 2/7 Pençgâh 1/7 Evç 1/7 Tiz Hüseyni	5/8 Hüseyni 3/8 Pençgâh	3/8 Hüseyni- Evç 3/8 Tiz Hüseyni 1/8 Pençgâh 1/8 Hüseyni	3/8 Hüseyni- Evç 3/8 Tiz Hüseyni 1/8 Pençgâh 1/8 Hüseyni	6/9 Hüseyni 2/9 Pençgâh 1/9 Tiz Pençgâh	
<i>X makamı ile icra edilen beyit sayısı/Toplam beyit sayısı</i>	1/9 Hüseyni 1/9 Tiz Hüseyni	1/8 Evç 1/8 Tiz Hüseyni	1/7 Evç 1/7 Tiz Hüseyni	3/8 Pençgâh	1/8 Pençgâh 1/8 Hüseyni	1/8 Pençgâh 1/8 Hüseyni	1/9 Tiz Pençgâh	
<i>(Toplam Beyit Sayısı 11 Adet)</i>								

Toplam dokuz beyitten oluşan X. Bölüme ağırlıklı olarak Pençgâh makamıyla başlanıp, Hüseyni makamına geçilmiş; bölümün sonuna kadar Hüseyni makamı tercih edilmiştir. Nişâbur, Tiz Pençgâh, Tiz Hüseyni ve Evç X. Bölümde kullanılan diğer makamlardır.

3.BÖLÜM: KÂNİ KARACA ve HAFİZ MECİD SESİGÜR İCRALARININ ANALİZİ

3.1. Kâni Karaca Tevhid Bahri İcrasının Ezgisel Analizi

TEVHİD BAHRİ

Kalan Müzik Yayını Kayıttan

Hanende:Kani Karaca

MEV HA Rİ MEV CU DAD HAZ RE Tİ FAH Rİ A LEM

MU HAM MED MUS TA FA SA LA VAT

AL LAH A DIN ZİK Rİ DE LİM EV VE LA

VA CİP OL DUR CÜM LE İİ DE MER KU LA

ALLAH A DIN HER KİM OL EV VEL A NA

HER İ Şİ A SAN İ DE AL LAH

A NA AL LAH A DIN OL SA HER İ ŞİN Ö NÜ

HER GİZ EB TER OL MA YA A NIN SO NU HER NE FES TE

AL LAH A DİN Dİ MÜ DAM AL LAH A Dİ Y LE

O LUR İŞ TE MAM BİR KEE AL LAH Dİ SE AŞK İ LE Lİ SAN

DÖ KÜ LÜR CUM LE GÜ NAH MİS Lİ HA ZAN

İS Mİ PA KİN PAK O LUR ZİK RE Y LE YEN

HER MU RA DA E Rİ ŞÜR AL LAH Dİ YEN

AŞK İ LE GEL İM Dİ AL LAH Dİ YE LİM DER Dİ LE GÖZ YAŞ İ LE

AM İ DE LİM

O LA KİM RAM MET KI LA OL PA Dİ ŞAH

OL KE Rİ MÜ

OLRA Hİ MÜ OL AL LAH BİR DİR OL BİR Lİ Öİ NE ŞEK YOK DÜ RÜR

GER Çİ YAN LIŞ SÖY LE YEN LER ÇOK DÜ RÜR CÜM LE A LEM

YOĞ İ KEN OL VAR İ Dİ

YA RA DIL MIŞ DANI GA Nİ CEB BAR İ Dİ

VAR İ KEN OL YOK İ Dİ İN SÜ ME LER AR ŞÜ FER ŞÜ A YÜ GÜN HEM NÜH FE LER

SUN İ LE SUN LA RI OL VAR EY LE Dİ

BİR VA SİY YET KÜ LA RİZ İL LA Sİ ZE

OL VA SİY YET E DE LİM HER KİM TU TA

MİŞ Gİ Bİ KO KU SU CAN LAR DA TU TE HŞE TE A LA

RAH MET EY LE YE A NA

KİM SE Nİ OL BİR DU A İ LE A NA

HER KİM Kİ DİL LER BU DU A DA BU LU NA

FA Tİ HA İM SAN İ DE

BEN KÜ LU NA

Ölçü Numarası	Ezgi Çekirdekleri	Makamsal Tanı
1-10	Sabâ Ezgi Çekirdeği 1-2. Ölçüler Sabâ Ezgi Çekirdeği (b) 3-5. Ölçüler	Sabâ
11-19	Hüseyinî Ezgi Çekirdeği (b) 11-15. Ölçüler Hüseyinî Ezgi Çekirdeği (b) 16-19. Ölçüler	Hüseyinî
20-29	Muhayyer Ezgi Çekirdeği 20-24. Ölçüler Muhayyer Ezgi Çekirdeği (b) 25-29. Ölçüler	Muhayyer
30-34	Sabâ Ezgi Çekirdeği 30-32. Ölçüler Acem Ezgi Çekirdeği (Acem Aşiran'da) 32-34. Ölçüler	Şevkutarab

35-40	Nikriz-Nihavend Ezgi Çekirdeği 35-36. Ölçüler Nikriz Ezgi Çekirdeği 37-40. Ölçüler	Nikriz
41-42	Rast Ezgi Çekirdeği 40-41. Ölçüler	Rast

3.2 Kani Karaca Velâdet Bahri İcrasının Ezgisel Analizi

Veladet Bahri

ŞE Fİ U LU SAT Fİ YEV MİL A RA SAT

HAZ RE Tİ FAH Rİ A LEM MU HAM MED MÜS TA FA SA LA VAT

A Mİ NE HA TUN MU HAM MED A NE Sİ

OL SA DEF TEN DOĞ DU OL DÜR DA NE Sİ

ÇÜN Kİ AB DUL LAH DAN OL DU HA Mİ İE

VAKT E RİŞ Tİ HEF TE VÜ EY YAM İ İE

HEM MU HAM MED GEL ME Sİ OL DU YA KİN

ÜÇ ME İER GÖR DÜM E İN DE ÜÇ A İEM

Bİ Rİ MEŞ RİK Bİ Rİ MAĞ RİP DE A NİN

Bİ Rİ DA İN DA Dİ KİL Dİ KA BE NİN

İN Dİ İER GÖK TEN ME İEK İER SAF SAF

KS BE Gİ Bİ KİL Dİ LAR E VİM TA VAF

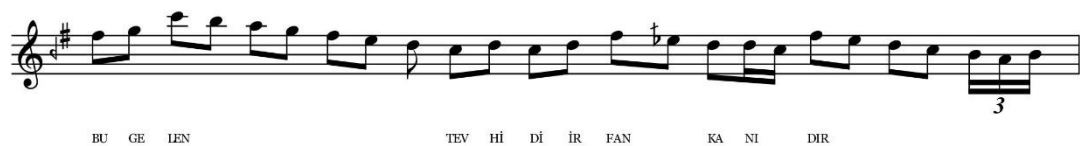
HEM HE VA ÜZ RE DÖ ŞEN Dİ BİR DÖ ŞEK

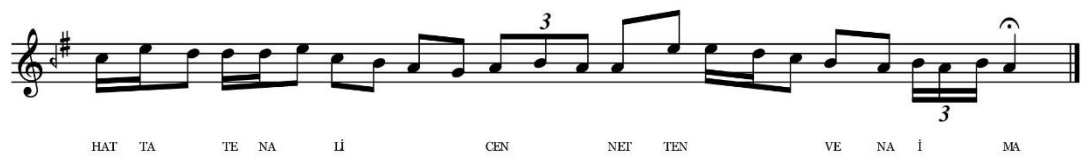
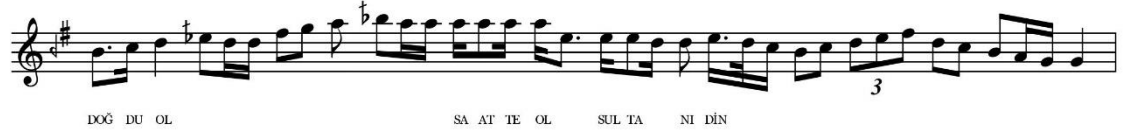
A Dİ SÜN DÜS DÖ ŞE YEN A Nİ ME İEK

ÇÜN GÖ RÜN DÜ BA NA BU İŞ İER A YAN

HAY RET İÇ RE KAL MIŞ İ DİM BEN HE MAN

Ölçü Numarası	Ezgi Çekirdekleri	Makamsal Tanı
1-9	Rast Ezgi Çekirdeği 1-9. Ölçüler	Rast
10-15	Segâh Ezgi Çekirdeği 10-13. Ölçüler Rast Ezgi Çekirdeği 14-15. Ölçüler	Sazkâr
16-21	Nişabur Ezgi Çekirdeği 16-19. Ölçüler Rast Ezgi Çekirdeği 20-21. Ölçüler	Rast
22-23	Gerdaniye'de Rast Ezgi Ç. 22-23. Ölçüler	Mahur
24	Segâh Ezgi Çekirdeği 24. Ölçü	Segâh
25	Muhayyer Ezgi Çekirdeği 25. Ölçü	Muhayyer

26-29	Nikriz Ezgi Çekirdeği (Çargâh'ta) 26. Ölçü Rast Ezgi Çekirdeği 27-29. Ölçüler	Rast
30-34	Hüseyni Ezgi Çekirdeği 30-31. Ölçüler Hüseyni Ezgi Çekirdeği (Aşiran'da) 32-34. Ölçüler	Hüseyni
35	Rast Ezgi Çekirdeği 35. Ölçü	Rast
36-41	Hüzzam-Hicaz Ezgi Çekirdeği 36-39. Ölçüler Hüzzam-Hicaz Ezgi Ç. (Rast'ta) 40-41. Ölçüler	Zirgüleli Suzinâk
42-46	Nihavend Ezgi Çekirdeği 42-46. Ölçüler	Nihavend

47	Rast Ezgi Çekirdeği 47. Ölçü	Rast
48-50	Segâh Ezgi Çekirdeği 48. Ölçü Segâh Ezgi Çekirdeği 49. Ölçü Hicaz-Hüzzam Ezgi Ç. 50. Ölçü	Segâh-Hüzzam
51-53	Hicaz-Hüzzam Ezgi Ç. 51. Ölçü Uşşak-Beyâti Ezgi Ç. 52-53. Ölçüler	Beyâti

3.3 Kâni Karaca Merhaba Bahri İcrasının Ezgisel Analizi

Merhaba Bahri

Süleyman Çelebi

Kani Karaca

Ya ra dıl mış cüm le ol du şa du man gam gi düp a lem

ye ni den bul du can cüm le zer ra tı ci han i düp ni da

çağ ri şu ben de di ler ki

mer ha ba mer ha ba ey a li sul tan mer ha

ba mer ha ba ey

ka niir fan merhaba mer ha ba ey sırrı furkan mer ha ba

mer ha ba ey der de der man mer ha ba

merhaba ey bül bü li bağ i ce mal mer ha ba ey

1 A şı na i zul ce lal

meha ba ey a si üm met mel ce i mer ha ba ey ça re siz

ler eş fa i mer ha ba ey ca nı ba ki mer ha ba

mer ha ba uş şa ka sa ki mer ha ba mer ha ba ey

pa di şa hı zül ce lal se nin i çün ol du

kev mi le me kan

ey ri sa let tah tı nın sen ha te mi

vey nü büv vet müh rü nün sen ha te mi

ya ha bib Al lah Bi ze im dat kıl son ne fes

Di da rın i le şad kıl

Ölçü Numarası	Ezgi Çekirdekleri	Makamsal Tanı
1-5	Uşşak Ezgi Ç. 1-5. Ölçüler	Uşşak
6-9	Uşşak-Beyâti Ezgi Ç. 6-9. Ölçüler Hicaz-Hüzzam Ezgi Ç. 6-9. Ölçüler	Beyâti
10-11	Neva Ezgi Çekirdeği 10-11. Ölçüler	Neva
12-15	Hicaz-Hüzzam Ezgi Çekirdeği 12-15. Ölçüler Uşşak-Beyâti Ezgi Çekirdeği 12-15. Ölçüler	Beyâti
16-19	Segâh Ezgi Çekirdeği 16. Ölçü Segâh Ezgi Çekirdeği 17-19. Ölçüler	Segâh

3.4 Kâni Karaca Miraç Bahri İcrasının Ezgisel Analizi

MİRAC

The musical score is written in staff notation with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some triplets indicated by a '3' over the notes. The lyrics are in Turkish and are written below the staff.

SÖY LE ŞİR KEN CEB RA İL İ İE KE LAM GEL Dİ REF REF

Ö NÜ NE VER Dİ SE LAM

AL DI OL ŞA HI Cİ HAN OL ZE MAN

SİD RE YE GİT Tİ VE GÖ TÜR DÜ HE MAN

REF O LUP OL ŞA HA YET MİŞ BİN Hİ CAB

NU Rİ TEV MİD AÇ TI VE Cİ HİN DEN Nİ KAB

HER Bİ Rİ SİN DEN GE ÇER KEN İ LE RU EMR O LUN DU YA

MU HAM MED GEL BE RU

2

SİD RE VU A RU Zİ MU AL LA KAK KI ÇÜN

OL SU LU Kİ SEY Rİ A LA HAK KI ÇÜN OL Gİ CE SÖY LE Şİ LEN SÖZ HAK KI

ÇÜN OL Gİ CE HAK KI GÖ REN GÖZ HAK KI ÇÜN

SİR Rİ FUR KAN NU Rİ A ZAM HAK KI ÇÜN KUD SÜ KA BE MER VE ZEM

ZEM HAK KI ÇÜN

GÖ ZÜ YA Şİ HAK KI ÇÜN A ŞİK LA RİN BAĞ RI BA Şİ

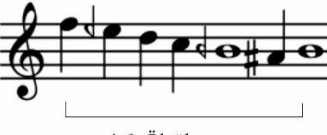
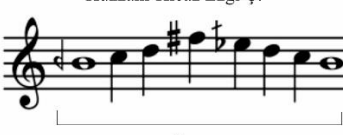
HAK KI ÇÜN SA DİK LA RİN

YA İ LA Hİ SAK LA GİL İ MA Nİ MİZ Vİ RE LİM İ MAN İ LE

TA CA Nİ MİZ

Ölçü Numarası	Ezgi Çekirdekleri	Makamsal Tanı
1-13	Segâh Ezgi Çekirdeği 1-3. Ölçüler Segâh Ezgi Çekirdeği 4-6. Ölçüler Hüzzam-Hicaz Ezgi Ç. 7-11. Ölçüler Hüzzam-Hicaz Ezgi Ç. 12-13. Ölçüler	Segâh-Hüzzam
14-16	Müstear Ezgi Çekirdeği 14-16. Ölçüler	Müstear
17-19	Segâh Ezgi Çekirdeği (Irak'ta) 17-19. Ölçüler	Evç

20-25	Hicaz-Hüzzam Ezgi Ç. (Hicaz'da) 20-25. Ölçüler Müstear Ezgi Çekirdeği (Mahur'da) 20-25. Ölçüler Hicaz Ezgi Çekirdeği (İrâk'la) 20-25. Ölçüler	Evcâra
26-31	Rast Ezgi Çekirdeği 26. Ölçü Nişaburek Ezgi Çekirdeği 27-28. Ölçüler Ferahnâk Ezgi Çekirdeği 29-31. Ölçüler	Ferahnâk
32-37	Müstear Ezgi Çekirdeği 32-37. Ölçüler Müstear Ezgi Çekirdeği (b) 32-37. Ölçüler	Müstear

3.5 Hafız Mecid Sesigür Velâdet Bahri İcrasının Ezgisel Analizi

VELADET

A Mİ NE HA TUN MU HAM MED A NE Sİ OL SA DEF TEN DOĞ DU OL DÜR DA NE Sİ

3
ÇÜN Kİ AB DUL LAH DAN OL DU HA Mİ LE

4
VAKT E RIŞ Dİ HEF DE VÜ EY YAM İ LE

5
HEM

6
MU HAM MED GEL ME Sİ OL DU YA KİN

7
ÇOK A LA MET LER BE LÜR Dİ GEL ME DEN

8
OL RE BİY YÜL EV VEL A YIN Nİ CE Sİ ON İ KİN Cİ

9
GE CE İS NEYN GE CE Sİ OL GE CE KİM DOĞ DU OL

10 HAY RUL BE ŞER A NE Sİ AN DA

11 NE LER GÖR DÜ NE LER 3

13 OL HA Bİ BİN A NE Sİ

14 BİR A CEP NUR KİM GÜ NEŞ PER VA NE Sİ

15 BERK U RUP ÇIK TI E VİM DEN NA GE HAN GÖK LE RE DEK

16 NUR İ LE DOL DU Cİ HAN

17 GÖK LER A ÇIL DI VE FETH OL DU ZU LEM

18 ÜÇ ME LEK GÖR DÜM E LİN DE ÜÇ A LEM 3 3 3

19 Bİ Rİ MEŞ RİK Bİ Rİ MAĞ RİB DE O NUN Bİ Rİ DA MIN DA

20 Dİ KİL Dİ KA BE NİN BİL DİM AN LAR DAN KİM OL HAL KİN YE Ğİ KİM YA

21 KİN OL DU Cİ HA NA GEL ME Yİ İN Dİ LER

23 GÖK TEN ME LEK LER SAF SAF KA BE Gİ Bİ KİL Dİ LAR

24 E VİM TA VAF HEM HE VA ÜZ RE DÖ ŞEN Dİ BİR DÖ ŞEK

26 A Dİ SŪN DŪS DÖ ŞE YEN A Nİ ME LEK

27 ÇŪN GÖ RŪN DŪ BA NA BU İŞ LER A YAN YA LI NIZ HAY RET DE KAL MIŞ DIM

28 HE MAN YA RI LIP Dİ VAR ÇIK TI NA GE HAN

30 GEL Dİ ÜÇ HU Rİ BA NA OL DU A YAN

31 BA Zİ LER DER LER Kİ OL ÜÇ DİL BE Rİ A Sİ YEY Dİ 3

32 Bİ Rİ OL MEH PEY KE RİN

33 Bİ Rİ MER YEM HA TUN İ Dİ A Şİ KAR

34 Bİ Rİ Sİ HEM HU Rİ LER DEN

35 BİR Nİ GAR GEL Dİ LER TUT İ LE OL ÜÇ MEH CE BİN VER Dİ LER BA NA

37 SE LAM OL DEM HE MİN ÇEV RE YA Nİ MA 3

38 GE LÜB O TUR DU LAR MUS TA FA YI 3

39 BİR BİRİ NE MUŞ TU LAR

40 DE Dİ LER OĞ LUN Gİ Bİ HİÇ BİR O ĞUL YA RA DI LA LI

41 Cİ HAN GEL MİŞ DE ĞİL BU SE NİN 3

42 OĞ LUN Gİ Bİ KAD Rİ CE MİL BİR A NA YA

43 VER ME MİŞ TİR OL CE LİL U LU DEV LET BUL DUN EY DİL DAR

45 SEN DO Ğİ SER DİR SEN DEN OL HUL Kİ HA SEN

46 BU GE LEN İL Mİ LE DÜN SUL TA Nİ DİR

47 BU GE LEN TEV Hİ DÜ İR FAN KA Nİ DİR BU GE LEN

6

56

SUN DU LAR BİR CAM DO LU SU ŞER BE Tİ ŞER BE Tİ KAR ŞİM DA TUT TU

57

HU Rİ LER BU NU SA NA VER Dİ AL LAH

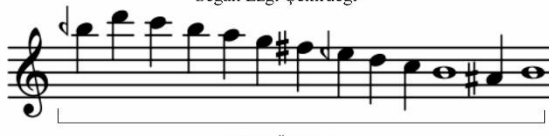
58

DE Dİ LER

Ölçü Numarası	Ezgi Çekirdekleri	Makamsal Tanı
1-7	Rast Ezgi Çekirdeği (a) 1-7. Ölçüler Rast Ezgi Çekirdeği (b) 1-7. Ölçüler	Rast
8-14	Hicaz-Hüzzam Ezgi Ç. 8-9. Ölçüler Rast Ezgi Çekirdeği (a) 10-14. Ölçüler Rast Ezgi Çekirdeği (b) 10-14. Ölçüler	Hüzzam-Rast
15-16	Mahur Ezgi Çekirdeği 15-16. Ölçüler	Mahur
17-21	Neva Ezgi Çekirdeği 17. Ölçü Rast Ezgi Çekirdeği 18-21. Ölçüler	Rast

22-24	Segâh Ezgi Çekirdeği 22-24. Ölçüler	Segâh
25-32	Rast Ezgi Çekirdeği 25-28. Ölçüler Rast Ezgi Çekirdeği (b) 29-32. Ölçüler	Rast
33	Nihavend Ezgi Çekirdeği 33. Ölçü	Nihavend
34-35	Rast Ezgi Çekirdeği 34-35. Ölçü	Rast
36-39	Hicaz-Hüzzam Ezgi Çekirdeği 36-39. Ölçü Hicaz-Hüzzam Ezgi Çekirdeği (b) 36-39. Ölçü	Zirgüleli Suzinâk
	Rast Ezgi Çekirdeği (Çargâh'ta) 40-58. Ölçüler	

40-58	Rast Ezgi Çekirdeği (Çargâh'ta) (b) 40-58. Ölçüler Rast Ezgi Çekirdeği (Çargâh'ta) (c) 40-58. Ölçüler Rast Ezgi Çekirdeği (Çargâh'ta) (d) 40-58. Ölçüler Rast Ezgi Çekirdeği (Çargâh'ta) (e) 40-58. Ölçüler	Rast
59-61	Rast Ezgi Çekirdeği (Gerdaniye'de) 59-61. Ölçüler Rast Ezgi Çekirdeği (Gerdaniye'de) (b) 59-61. Ölçüler	Mahur

62-63	Segâh Ezgi Çekirdeği 62-63. Ölçüler	Segâh
-------	--	-------

3.6 Hafız Mecid Sesigür 'ün Merhaba Bahri İcrasının Ezgisel Analizi

MERHABA

Hafız Mecid Sesigür

YA RA DIL MIŞ CÜM LE OLDU DU ŞÂ DÜ MA N GAM Gİ DÜP A LEM

YE Nİ DEN BUL DU CAN N CÜM LE ZER RA TI Cİ HA N İ DÜP

Nİ DA ÇAĞ RI ŞU BE

N DE Dİ LER Kİ MER HA BA

MER HA BA EY A Lİ SUL TAN MER HA BA KÂ Nİ İR FA

N MER HA BA MER HA BA EY

BÜL BÜ Lİ BA Kİ CE MA L

9
MER HA BA EY - - - - - A Şİ NA Yİ ZÜL CE LA L

10
MER HA BA EY - - - - - RAH ME TEN LİL A LE Mİ - - - - - N MERHA BA - -

11
SEN SİN ŞE Fİ ÜL MÜZ Nİ Bİ - - - - - N EY CE MA Lİ GÜ N YÜ Zİ BED Rİ MÜ

12
Nİ - - - R VEY KA MU DÜŞ MÜŞ LE RE SEN DEST Gİ - - - - R

13
DEST Gİ Rİ SİN KA MU ÜF TA DE Nİ N HEM PE NA HI BEN DE VÜ A ZA DE Nİ

14
N EY Rİ SA LET TAH TI NİN SEN HA Tİ Mİ . . . V EY NÜ BÜV VET MÜH Rİ Nİ N

15
SE N HA TE Mİ ÇÜN Kİ NU RU N RU ŞEN RT Dİ A LE Mİ

16
GÜL CE MA Lİ GÜL ŞEN ET Dİ A LE Mİ . YA RA SUL LAL LA H Bİ ZE İM DA T KİL

Ölçü Numarası	Ezgi Çekirdekleri	Makamsal Tanı
1-5	Hicaz Ezgi Çekirdeği (a) 1-5. Ölçüler Hicaz Ezgi Çekirdeği (b) 1-5. Ölçüler	Hicaz
6-10	Hüseynî Ezgi Çekirdeği 6-10. Ölçüler	Hüseynî
11-14	Hicaz Ezgi Çekirdeği 11-14. Ölçüler	Hicaz
15-17	Uşşak-Beyâtî Ezgi Çekirdeği 15-17. Ölçüler Uşşak-Beyâtî Ezgi Çekirdeği (b) 15-17. Ölçüler	Uşşak

3.7 Hafız Mecid Sesigür'ün Miraç Bahri İcrasının Ezgisel Analizi

MİRAC

AL DI OL ŞAH İ Cİ HA Nİ OL ZA MAN SİD RE DEN GİT Tİ

2 VE GÖ TÜR DÜ HE MAN REF O LUP OL ŞA HA

3 YET MİŞ BİN Hİ CAB NU RU TEV HİD

4 AÇ TI VEC HİN DEN Nİ KAB HER Bİ Rİ SİN DEN GE ÇER KEN

6 İ LE RU EMR O LUN DU YA MU HAM MED

7 GEL BE RU ÇÜN Kİ KA MU SUN GÖ RÜP GEÇ Tİ Ö TE

8 VAR DI İ RİŞ Dİ U LU OL HAZ RE TE

9 ŞEŞ Cİ HET DEN

10 OL MÜ NEZ ZEH ZÜL CE LAL Bİ KE MU KEYF

11 A NA GÖS TER Dİ CE MAL

12 ZA TE OL SUL TA NI MA ZA ĞAL RA SAR EY LE MIŞ TİR EY LE

14 HAK KA TAH Sİ Lİ NA ZAR A Şİ KA RE GÖR DÜ RAB BÜL İZ ZE Tİ

16 A Hİ RET TE ÖY LE GÖ RÜR ÜM ME Tİ

17 Bİ HU RU Fİ LAF Zİ SAVT OL PA Dİ ŞAH MUS TA FA YA

19 SÖY LE Dİ Bİ İŞ Tİ BAH DE Dİ KİM MAT LU BU MAK SU DÜN BE NEM

20 SEV Dİ ĞİN CAN İ LE MAĞ BU DÜN BE NEM

21 GE CE GÜN DÜZ DUR MA YUB İS TE Dİ ĞİN NO LA KİM

3

33
YA İ LA Hİ HAZ RE TİN DEN HA CE TİM BU DU RUR KİM O LA MAK BUL ÜM ME TİM

35
HAK TE A LA DAN E RIŞ Tİ BİR Nİ DA 3

36
YA MU HAM MED BEN SA NA KIL DİM A TA 3

37
ÜM ME Tİ Nİ SA NA VER DİM EY HA BİB

38
CEN NE Tİ AN LA RA KIL DİM NA SİB 3

39
YA HA Bİ BİM NE DİR OL KİM Dİ LE DİN BİR A VUÇ TOP RA ĞA MİN

40
NET EY LEDİN BEN SA NA MÜŞ TAK O LUN CA EY ŞE RİF

41
SE NİN OL MAZ MI DÜ A

43
LEM EY LA TİF Mİ RA TE Tİ ZA Tİ Nİ

Ölçü Numarası	Ezgi Çekirdekleri	Makamsal Tanı
1-4	Hüzzam-Hicaz Ezgi Çekirdeği 1-4. Ölçüler	Hüzzam
5-16	Hicaz Ezgi Çekirdeği (Eviç'te) 5-8. Ölçüler Müstear Ezgi Çekirdeği (Segâh'ta) 9-11. Ölçüler Hicaz Ezgi Çekirdeği (Segâh'ta) 12-16. Ölçüler	Evcara
17-34	Uşşak Ezgi Çekirdeği 17-33. Ölçüler Uşşak Ezgi Çekirdeği (b) 17-33. Ölçüler Uşşak Ezgi Çekirdeği (c) 17-33. Ölçüler	Uşşak

35-38	Muhayyer Ezgi Çekirdeği 35-38. Ölçüler Muhayyer Ezgi Çekirdeği (b) 35-38. Ölçüler	Muhayyer
39-48	Hicaz Ezgi Çekirdeği (Neva'da) 39-48. Ölçüler Uşşak-Beyâti Ezgi Çekirdeği 39-48. Ölçüler Uşşak-Beyâti Ezgi Çekirdeği (b) 39-48. Ölçüler	Beyâti

49-52	Hüzzam-Hicaz Ezgi Çekirdeği 49-52. Ölçüler Segâh Ezgi Çekirdeği 49-52. Ölçüler	Segâh
--------------	--	--------------

4. BÖLÜM: MECMUALAR VE İCRALARIN KARŞILAŞTIRILMASI

Bu bölümde mecmualardaki mevlid icrasına dair makam tercihleri ile Kani Karaca ve Hafız Mecid Sesigür'ün “ezgi çekirdekleri analizi” temelli metot ile makamsal açıdan incelenen icraları arasındaki benzerlik ve farklıklar aynı tablo içinde karşılaştırılmıştır. İcracıların tercih ettiği makamlar ilgili mevlid kısmına yazılmış, eğer o kısım icra edilmediyse “X” işareti ile gösterilmiştir.

4.1 Tevhid Bahri

Allah adı olsa her işin öni Heriz ebter olmayan amun şömt	Neva		Allah adın her kim ol evvel ana Her işi âşân ide Allah ana		Allah adın zikir idelim evvelâ Vâcib oldur cümle isde her kula		Metin
	Neva		Saba		Dügâh		M1
	Dügâh	Neva	Dügâh	Saba	Dügâh	√Dügâh	M2
	Saba		Dügâh		Dügâh		M3
	Neva		Saba		Dügâh		M4
	Nevâ		Dügâh		Dügâh		M5
	Nevâ		Dügâh		Dügâh		M6
	Dügâh		Dügâh		Dügâh		M7
	Sabâ		Sabâ		Sabâ		KANİ KARACA
	X		X		X		HAFİZ MECİD SESİGÜR

Ol durur hem قۇددىسۇلە-ى ەبە قەدۇر قۇددىسۇلە ۇ ۇقەدۇر ۇ ۇقە قۇددۇر	Ola kim rahmet kula ol قۇددۇسۇلە Ol Kerim ü ol Rahim ü ol ilah	Aşk ile gel imdi Allah قۇددۇسۇلە Değd ile göz yaş ile قۇ قۇددۇسۇلە	İsmi قۇددۇر ۇقە olur قۇددۇسۇلە ۇقە Her mazaada قۇددۇ Allah قۇددۇ	Bir kez Allah قۇددۇ aşk ile lisan Dokultur cümle قۇددۇ ۇq mışli hazan	Her nefeste Allah adını قۇ قۇددۇ ۇq Allah adıyla olur her iş قۇددۇ ۇq
X	Tiz Hüseyni	Hüseyni	X	X	Hüseyni
X	Dögah Hüseyni	X	X	X	Dögah Kúçek
X	Hüseyni	Hüseyni	X	X	Hüseyni
Hüseyni	Tiz Hüseyni	Hüseyni	X	X	Kúçek
X	Tiz Hüseyni	Kúçek	X	X	Kúçek
X	Tiz Hüseyni	Kúçek	X	X	Kúçek
X	Hüseyni	Hüseyni	X	X	Hüseyni
X	Hüseyni	Muhayyer	Hüseyni	Hüseyni	Sahid
X	X	X	X	X	X

Pes Muhammed" dir bu varlığa sebep Sadık ile anın razasının kul takip	Kudretin şüpheli şüpheli şüpheli Birliğine bunları kaldı delil	San ile bunları ol var eyledi Birliğine cümle şüpheli eyledi	Var ilen ol yeg idi şüpheli melek şüpheli ü şüpheli ü ay ü gün hem şüpheli felek	Cümle ilen yeg ilen ol var idi şüpheli şüpheli şüpheli şüpheli idi	Birliğ ol birliğine şek yokdurur Gerçi yanlış söyleyenler çokdurur
X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	Düşün Hüseyni
X	X	X	X	X	Hüseyni
X	Hüseyni	Düşün	Hüseyni	Hüseyni	Tiz Hüseyni
X	X	X	X	X	Tiz Hüseyni
X	X	X	X	X	Tiz Hüseyni
X	X	X	X	X	Hüseyni
Saba	Tahir	Tahir	Muhayyer	Tahir	Tahir
X	X	X	X	X	X

O! qırıq kim qırıq her kim tuta Misk gibi qırıq canlarda tute	Ey arizler qırıq başlarız söze Bir qırıq buluruz illâ size		Ger dileriz buluruz oddan qırıq Aşk ile qırıq ile qırıq es-salât		Hüseyin deş ger qırıq bu kelâm Nice qırıq ola bu olmaya qırıq		Bari ne hâset kalavuz qırıq çok qırıq Allah andan qırıq Tanrı yok	
Saba	Dügâh		Hüseyni		X		Muhayyer	
Dügâh	Saba		Dügâh	Hüseyni	X	X	Dügâh	Tiz Hüseyni
Saba	Dügâh		Hüseyni		X		Muhayyer	
Saba	Dügâh		Hüseyni		Hüseyni		Muhayyer	
Dügâh	Dügâh		Tiz Hüseyni		X		Tiz Hüseyni	
Dügâh	Dügâh		Tiz Hüseyni		X		Tiz Hüseyni	
Saba	Dügâh		Hüseyni		X		Hüseyni	
Buselek (Nevada) – Nîhariz	Şevketarab		X		X		X	
X	X		X		X		X	

Be'it Temelli Kullanılan Matnuların Toplamı Be'it Sayılarına Oran		Ger dileriz bulasuz odam necât Aşk ile dard ile idim es-salât	Her ki diler bu dâvâda bulma Farha ihsân ide ben kulma	Hak Teâlâ rahmet eyleye ana Kim beni ol bir duâ ile ana
4/13 Tiz Hüseyin 4/13 Hüseyin 2/1 Sabâ 2/13 Dügâh 1/13 Nevâ	Mecmua 1	X	Hüseyin	Tiz Hüseyin
4/12 Hüseyin 2/12 Küçek 2/12 Dügâh 2/12 Sabâ 1/12 Tiz Hüseyin 1/12 Nevâ	Mecmua 2	X X	Dügâh Hüseyin	Dügâh Küçek
6/13 Hüseyin 3/13 Dügâh 2/13 Sabâ 1/13 Muhayyer 1/13 Küçek	Mecmua 3	X	Hüseyin	Küçek
9/20 Hüseyin 3/20 Dügâh 3/20 Tiz Hüseyin 2/20 Sabâ 2/20 Küçek 1/20 Nevâ	Mecmua 4	Hüseyin	Hüseyin	Küçek
4/13 Dügâh 4/13 Tiz Hüseyin 3/13 Küçek 2/13 Sabâ	Mecmua 5	X	Saba	Küçek
4/13 Dügâh 4/13 Tiz Hüseyin 3/13 Küçek 1/13 Sabâ 1/13 Nevâ	Mecmua 6	X	Saba	Küçek
8/13 Hüseyin 4/13 Dügâh 1/13 Sabâ	Mecmua 7	X	Hüseyin	Hüseyin
5/20 Sabâ 4/20 Tahir 3/20 Hüseyin 2/20 Mahayyer 2/20 Nûrîz 1/20 Şevkutarab 1/20 Buzelîk 1/20 Segâh 1/20 Rast	KANİ KARACA	X	Segâh-Rast	Nûrîz
X	HAFİZ MECİD SEİĞÜR	X	X	X

4.2 Velâdet Bahri

Didi gördüm ol Habibün anesi Bir acəb nür kim günəş pərişəsi	Ol gicə kim doğdu ol Hayr-ül Beşer Anesi anda nələr gördü nələr	Ol Rebl-ül-evvel aya nisi On ikinci gicə isneyn gicəsi	Hem Muhammed gəlinci oldu yakın Çək alimeler beləndi gələcədin	Çəkdi Abdullah' dın cəddo lələlə Vakt irişdi beflə vü eyyām ilə	Anisə Hatun Muhammed anəsi Ol sədəftin toğdı ol dərəcəsi	Mətin
Pənçgāh	X	Zəvəl	Rast	Rast	Rast	Mecmua 1
Pənçgāh	X	Mahir	Gerdaniye	Gerdaniye	Rast	Mecmua 2
Pənçgāh	X	(?)	Rast	Rast	Rast	Mecmua 3
Rast	X	Pənçgāh	Pənçgāh	Rast	Rast	Mecmua 4
Tiz Pənçgāh	X	Tiz Pənçgāh	Tiz Pənçgāh	Rast	Rast	Mecmua 5
Tiz Pənçgāh	X	Tiz Pənçgāh	Tiz Pənçgāh	Rast	Rast	Mecmua 6
Pənçgāh	X	Rast	Rast	Rast	Rast	Mecmua 7
Rast	Sarıdır	Səğh	Rast	Rast	Rast	KANI KARACA
Rast	Haram	Haram	Rast	Rast	Rast	HAFIZ MECİD SESGÜR

Yarılıb divarı çıktı nâgehan Geldi üç huri bana oldu ayan	Çün göründü bana bu işler ayan Hayret içre kalmıştım ben heman	Hem beva üzre döşendi bir döşek Adı sündüs döşeyen anı melek	İndiler gökten melekler saf saf Kâbe gibi kıldılar evim tavaf	Biri maşruk biri mağribde anım Biri damında dikildi kâbenim	Gökler açıldı ve feth oldı zulem Üç melek gördüm elinde üç alem	Berk urup çıktı evümden nâgehan Göklere dek nur ile doldu cihan
X	X	X	X	X	X	Mahur
X	X	X	X	X	X	Mahur
X	X	X	X	X	X	Gerdaniye
X	X	X	X	X	X	Mahur
X	X	X	X	X	X	Tız Pençgâh
X	X	X	X	X	X	Tız Pençgâh
X	X	X	X	X	X	Tız Pençgâh
Rast	Beyâti	Tız Segâh	Mahur	Rast	Segâh	Pençgâh
Mahur	Mahur	Mahur	Segâh	Rast	Rast	Mahur

Ulu devlet buldun ey dildâr sen Toğısardur senden ol hulki hasen	Bu senin oğlun gibi kadri cemil Bir anaya virmemiştir ol Celil	Didiler oğlun gâibi hiçbir oğul Yaradılalı cihan gelmiş değil	Çevre yanına gelüp oturular Mustafa' yı birbirine muştular	Geldiler Lutfîle ol üç mehebin Verdiler bana selam ol dem hemin.	Biri Meryem Hatun idi aşkar Birisî hem hürlerden bir nigar	Bazıları derler ki ol üç dilberin Asiye'ydi biri ol meh- peykerin
Evç	Pençgâh	Tiz Pençgâh	Pençgâh	X	X	X
Evç	Evç	Pençgâh	Pençgâh	X	X	X
Pençgâh	Pençgâh	Pençgâh	Pençgâh	X	X	X
Evç	Pençgâh	Pençgâh	Pençgâh	X	X	X
Mahur	Mahur	Tiz Hüseyni	Mahur	X	X	X
Mahur	Mahur	Tiz Hüseyni	Mahur	X	X	X
Tiz Pençgâh	Tiz Pençgâh	Tiz Pençgâh	Pençgâh	X	X	X
Sûzinâk (Zirgüleli)	Hüseyni Aşiran	Hüseyni Aşiran	Hüseyni	X	X	X
Rast	Rast	Rast	Zirgüleli Sûzinâk	Zirgüleli Sûzinâk	Nihavend	Rast

Susadım gâyet harâretten katı Sundular bir cam tolusı şerbeti	Âmine eyder çü vakt oldı temâm Kim vüçüde gele ol Hayr-ül-enâm	Vasfını bu resme tertib ittiler Ol mübârek nura terğib itdiler	Rahmetenlil âlemindir Mustafa Hem şefi' ul müznibindir Mustafa	Bû gice şadân olur erbâbı dil. Bû giceye can verir eshâbı dil	Bû gelen aşkına devr eyler felek Yüzüne müştâkdir ins ü melek	Bu gelen ilm-i ledün sultanıdır Bu gelen terhid ü irfan kâmdur
Tiz Nevâ	Nevâ	Nıkrız	X	X	X	Nevâ
Tiz Neva	Nevâ	Nıkrız	X	X	X	Nevâ
Tiz Nevâ	Nevâ	Nıkrız	X	X	X	Nevâ
Pençgâh	Nevâ	Nıkrız	X	X	X	X
Nevâ	Nevâ	Nıkrız	X	X	X	Nevâ
Nevâ	Nevâ	Nıkrız	X	X	X	Nevâ
Tiz Nevâ	Nevâ	Nıkrız	X	X	X	Nevâ
Rast	(?)	Nihavend- Nişabur(Çeşni)	Süzinâk (Zirgüleli)	X	X	Süzinâk (Zirgüleli)
Rast	Rast	Rast	Rast	Rast	Rast	Rast

Ger dilerisiz bulasız oddan necât. Aşk ile şevk ile idim es- salât	Sallâ aleyhü vesellimü teslîma Hamâ tenâhü cenneten ve nâimâ	Toğdı ol sâide ol sultan-ı dîn Nûra garîk oldu semavât-ü zemin	Geldi bir âk kuş kanadıyle revân Arıkanı sıvâkı kuvvetle hemân	İçtim anı oldu cismim nura garîk İdemezdim kendimi nurdan farîk
X	X	Hüseyni	Pençgâh	X
X	X	Pençgâh	Pençgâh	X
Pençgâh	X	Pençgâh	Pençgâh	Tiz Nevâ
Pençgâh	X	Pençgâh	Pençgâh	X
X	X	Nevâ	Nevâ	X
Nevâ	X	Nevâ	Nevâ	X
X	X	Pençgâh	Pençgâh	Tiz Nevâ
X	Beyâti	Karcıgar	Tiz Segâh	Tiz Segâh
X	X	Mahur-Segâh	Mahur	Tiz Segâh

Ey risalet tahtının sen hatemi Vey nübüvvet mührünün sen hatemi	Merhaba ey padişah-ı zülcelâl Senin için oldu kevm ile mekân	Merhaba ey can-ı baki merhaba Merhaba ey uşşaka sakî merhaba	Merhaba ey âsi ünmet melcei Merhaba ey çaresizler eşfai		Merhaba ey bulbul-i bağı cemâl Merhaba ey aşınayî zülcelâl	Merhaba ey surr-ı Furkan merhaba Merhaba ey derde derman merhaba	Merhaba ey âli sultân merhabâ Merhaba ey kân-i irfân merhabâ	
							Pençgâh	Pençgâh
X	X	X	İsfahan		X	X	Pençgâh	
X	X	X	Dügâh	Pençgâh	X	X	Pençgâh	Pençgâh
X	X	X	Hüseyni		X	X	Dügâh	
X	X	X	Tız Pençgâh		X	X	Pençgâh	
X	X	X	Tız Pençgâh		X	X	Pençgâh	
X	X	X	İsfahan		X	X	Pençgâh	
Tız Segâh	Muhayyer	Muhayyer	Nevâ		Beyâti	Beyâti	Beyâti	
X	X	X	X		Hüseyni	X	Hüseyni	

Ey gönüller derdinin dermanı sen Ey yaradılmışların sultanı sen	Ey camâli gün yüzi bedr-i minir Ey kamu düşmüşlere sen destgir	Merhabâ ey rahmeten li'l-âlemîn Merhabâ sensin şefi-ül- münzibin	Merhabâ ey kurret-ül-ayn-i Halil Merhabâ ey hâs-ı mahbûb-i Celil	Merhabâ ey mâh ü huşid-i hüda Merhabâ ey Hakdan olmayan cüdâ	Ya Habîballah bize umdat kıl Son nefes didârın ile şâd kıl
Çargâh	Hüseyni	Tiz Hüseyni	Hüseyni	Rast	X
Çargâh	Çargâh	Dügâh	Hüseyni	X	X
Çargâh	Çargâh	Tiz Hüseyni	Hüseyni	Pencgâh	X
Hüseyni	Çargâh	Hüseyni	Hüseyni	Tiz Hüseyni	X
Çargâh	Tiz Hüseyni	Hüseyni	Hüseyni	X	X
Çargâh	Tiz Hüseyni	Hüseyni	Hüseyni	X	X
Çargâh	Hüseyni	Hüseyni	Tiz Hüseyni	X	X
X	X	X	X	X	Segâh
X	Hicaz	Hüseyni	X	X	X

Ger dñersiz bulasız oddan necât Aşk ile dñrd ile idin es- salât	Sensin ol sultan-ı cümle enbiyâ Nür-ı çeşm-i asfiya vü evliyâ		Yâ Habîballah bize imdâd kıl Son nefeste lutfun ile şâd kıl	Çünkü nûrun rûşen etti âlemi Gül cemâlin gülşen etti âlemi	Ey risâlet tahtının sen hâtemi Ey nübüvvet muhrının sen hâtemi	Destgrisin kamm uflâdenin. Hem penâhı bende vü âzâdenin.
Hüseyini	Hüseyini		X	X	X	X
Dügâh	Hüseyini	Dügâh	X	X	X	X
Hüseyini	Hüseyini		X	X	X	X
Hüseyini	Hüseyini		X	X	X	X
Hüseyini	Hüseyini		X	X	X	X
Hüseyini	Hüseyini		X	X	X	X
Hüseyini	Hüseyini		X	X	X	X
X	X		X	X	X	X
x	X		Uşşak	Uşşak	Rast	Hicaz

Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı	
<i>X makamı ile icra edilen beyit sayısı/Toplam beyit sayısı</i>	
4/11 Hüseyini 2/11 Pençgâh 1/11 Evç 1/11 İsfahan 1/11 Rast 1/11 Tiz Hüseyini 1/11	Mecmua 1
3/10 Pençgâh 3/10 Hüseyini 2/10 Tiz Hüseyini 1/10 Evç 1/10 Tiz Hüseyini 1/10	Mecmua 2
4/11 Pençgâh 3/11 Hüseyini 2/11 Çargâh 1/11 Evç 1/11 Tiz Hüseyini	Mecmua 3
6/11 Hüseyini 2/11 Pençgâh 1/11 Dugâh 1/11 Tiz Hüseyini 1/11 Çargâh	Mecmua 4
4/10 Hüseyini 3/10 Pençgâh 1/10 Tiz Pençgâh 1/10 Tiz Hüseyini 1/10 Çargâh	Mecmua 5
4/10 Hüseyini 3/10 Pençgâh 1/10 Tiz Pençgâh 1/10 Tiz Hüseyini 1/10 Çargâh	Mecmua 6
4/10 Hüseyini 3/10 Pençgâh 1/10 İsfahan 1/10 Tiz Hüseyini 1/10 Çargâh	Mecmua 7
3/10 Beyâti 2/10 Uşşak 2/10 Muhayyer 1/10 Neva 1/10 Tiz Segâh 1/10 Segâh	KANİ KARACA
4/10 Hicaz 3/10 Hüseyini 2/10 Uşşak 1/10 Rast	HAFİZ MECİD SESİGÜR

4.4 Miraç Bahri

Metin	
Söyleşirken Cibrâil ile kelâm Geldi Refref önüne verdi selâm	
Aldı ol şâh-ı cihân ol zamân Sidle' den götürdi vü gitti hemân	
Hep gök ehli cümle karyu geldiler Mustafâ' ya izzet ikrâm kıldılar	
Irak	Mecmua 1
Mâhur	Mecmua 2
Tiz Dilkeş	Mecmua 3
Irak	Mecmua 4
Irak	Mecmua 5
Evç	Mecmua 6
Evç	Mecmua 7
Irak	KANİ KARACA
X	HAFİZ MECİD SESİGÜR
X	

Çün kamusını görüp geçdi öte Vardı irişdi ol ulu hazrete	Her ne lâcet dilesen makbuldür Cümle maksudun sentün mahsuldür	İrmedi evvel gelen bu devlete Künse lâyk olmağı bu ri' ate	Yuru kim meydân senündür bu gice Top hem çvğâh senündür bu gice	Her buri kutluladı mı' racımı Didiler geydün saâdet tâcımı	Merhaba bık yâ Muhammed didiler Ey şefâat kâm Ahmed didiler
Hüseyni	Tız Evç	Tız Evç	Tız Evç	Tız Evç	Evç
Dügâh	X	X	X	Pencgâh	Rast
Hüseyni	Irak	Irak	X	Dilkeş	Dilkeş
Hüseyni	Dilkeş	Evç	X	Dilkeş	Dilkeş
Tız Evç	X	Tız Evç	X	Tız Evç	Evç
Tız Evç	X	Tız Evç	X	Tız Evç	Evç
Evç- Irak	Evç- Irak	Evç- Irak	Evç- Irak	Evç- Irak	Evç- Irak
X	X	X	X	X	X
Tız Segâh	X	X	X	X	X

Bi-huruf ü lafz ü savt ol pâdişâh Mustafa' ya söyledü bi- ıstibâh	Aşıkâre gördü Rabb-ül izzeti Ahrette boyle görür tümneti		Şeş cihetten ol munezzeh zulcelâl Bî kem-ü keyf ana gösterdi cemâl	Çünkü kâmusun görüp geçti öte, Vardı eriyişi ol ulu Hazrete	Her burisinden geçerken ileri Emrolundu ya Muahammed gel beru	Ref olup ol şaha yetmişbin hicab Nur-u tevhid açtı veçhinden nikab
	Hüseyni	X				
Dügâh	Tiz Hüseyni	X	X	X	X	X
Hüseyni	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
Tiz Evç	X	X	X	X	X	X
Tiz Evç	X	X	X	X	X	X
Hüseyni	X	X	X	X	X	X
Müstear	Hüzzam	Hüzzam	Hüzzam	X	Hüzzam	Segâh
Uşşak	Evcara	Evcara	Evcara	Evcara	Tiz Segâh	Hüzzam

Gice gündüz turmayup istediğün N' ola kim görsem cemâlin didiğün	Ol zâif ünmetlerüm hâli n' ola Hazretine nice anlar yol bula		Mustafa didi eyâ Rabb-i rahim Ey hatâ-püş ü atası çok kerim	Ne murâdum var ise kılâm revâ Eylevem bir derde bin tirlü devâ	Gel habîbüm sana âşık olmuşam Cümle halkı sana bende kılmuşam	Gice gündüz turmayup istediğün N' ola kim görsem cemâlin didiğün	Didi kim matûb ü maksudun benem Sevdiğün cân ile mâ' budun benem
Hüseyni	Hüseyni		Buselik	Muhayyer	Tiz Hüseyni	Tiz Hüseyni	Tiz Hüseyni
X	X	Dügâh	Acem	Dügâh	Hüseyni	X	X
Hüseyni	Acem		Puselik	Muhayyer	Tiz Hüseyni	Puselik	Hüseyni
Hüseyni	Acem		Buselik	Muhayyer	Tiz Hüseyni	Hüseyni	Hüseyni
Hüseyni	Buselik		Tiz Hüseyni	Tiz Hüseyni	Buselik	X	Tiz Evç
Hüseyni	Buselik		Tiz Hüseyni	Tiz Hüseyni	Buselik	X	Tiz Evç
Tiz Hüseyni	Hüseyni		Buselik	Hüseyni	Tiz Hüseyni	Tiz Hüseyni	Tiz Hüseyni
X	Evcâra		Evcâra	Evç	Müstear	X	X
Uğsak	Uğsak		Uğsak	Uğsak	Uğsak	Uğsak	Uğsak

Gözü yaşı hakkiçün aşıkların bağı başı hakkiçün sadıkların	Sırr-ı Furkan nur-u azam hakkiçün Kuds-u kâbe merve zemzem hakkiçün	Ol gice söyleşilen söz hakkiçün Ol gice hakk-ı gören göz hakkiçün	Sidre vü aruz-i muallâ hakkiçün Ol sühuk-i seyr-i alâ hakkiçün	Y'a ilâhî ol Muhammed hakkiçün Ol şefaat kâni ahmed hakkiçün	Y'a ilâhî hazretünden hâcetiüm Budurur kim ola makbul ümmetüm
X	X	X	X	X	Muhayyer
X	X	X	X	X	Dügâh - Tiz Hüseyni
X	X	X	X	X	Tiz Hüseyni
X	X	X	X	X	Hüseyni
X	X	X	X	X	Tiz Hüseyni
X	X	X	X	X	Tiz Hüseyni
X	X	X	X	X	Hüseyni
Müstear	Ferahnâk	Ferahnâk	Ferahnâk	Ferahnâk	Evcâra
X	X	X	X	X	Uşşak

Yâ ilâhî kılma bizi dâllin Bu duaya cümle deriz âmin	Hem Süleyman-ı fakire rahmet et Yoldaşın inân makamın cennet et	Sana lââyık kullar ile hem- dem et Ehl-i derdün sohbetine mahramet	Af' idüp isânımız kıl rahmetin Ol Habîbün yüzi suyi hürmetin	Biz günâhkar asî mücrim kulların Yarugayıp kıl günahlardan beru	Yâ ilâhî sakla kıl inanımız Virelim iman ile ta cânımız
X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X
Segâh	Segâh	Segâh	Müstear	Müstear	Müstear
X	X	X	X	X	X

Zâtuna mi`rât idindum zâtunı Bile yazdum adunı ile adunı	Ben sana âşık olınca ey şerif Senin olmaz mı dü âlem ey latif		Ey habibüm nedir ol kım diledün Bir avuş toprağa minnet eyledün		Ümmetüni sana virdüm ey habib Cennetüni anlara kıldım nasib		Hak Teâlâdan erişdi bir nidâ Yâ Muhammed ben sana kıldım atâ		Ümmetinden râzı olsun ol müm Rahmetillahi aleyhim ecmain
Tiz Acem	Muhayyer		Muhayyer		Acem		Buselik		X
X	X	Nevâ	Tiz Acem	Acem	Acem	Acem	Buselik	Buselik	X
Nevruz	Nevruz		Nevruz		Acem		Puselik		X
Tiz Nevâ	Nevâ		Nevâ		Acem		Buselik		X
Acem	Acem		X		Acem		Buselik		X
Acem	Acem		X		Acem		Buselik		X
Tiz Acem	Tiz Acem		Tiz Acem		Acem		Buselik		X
X	X		X		X		X		X
Beyâti	Beyâti		Beyâti		Muhayyer		Muhayyer		X

Biz kamununuz kullaruz sen şâhsın Gonkunuz içinde rüşen mâhsın	Dadiler ey kible-i islâm ü dîn Kutlu olsun sana mi' râc-ı güzîn		Her ne vâkı oldı ise serteser Cümlesin ashâbına virdi haber	Hakkın emri budur ol şâh-ı cihan Ümmü Hâni evine geldi hemân	Sen ki mi' râc eyleyüp itdün niyaz Ümmetin mi' râcını kıldum namâz	Avdet idüp da' vet it kullarımı Tâ gelüben göreler didârımı	Hem dâdi kım yâ Muhammed ben seni Bilürüm görmeğe toymazsın beni
X	Hüseyni		Hüseyni	Nevâ	X	X	Nevâ
X	X	Dügâh	Hüseyni	Dügâh Nevâ	X	Nevâ Tiz Nevâ	Nevâ Nevâ
X	Puselik		Hüseyni	Hüseyni	Nevâ		Nevâ
Hüseyni	Hüseyni		Hüseyni	Hüseyni	X		Nevâ
Hüseyni	Hüseyni		Hüseyni	Nevâ	X		Nevâ
Hüseyni	Hüseyni		Hüseyni	Nevâ	X		Nevâ
X	Hüseyni		Hüseyni	Nevâ	X		Nevâ
X	X		X	X	X		X
Segâh	Beyâti		Beyâti	Beyâti	X		Beyâti

Beyit Temelli Kullanılan Makamların Toplam Beyit Sayısına Oranı	Mecmua 1	Ünmetin olduğunuz devlet yeter Hizmetin kıldığınız izzet yeter	
		Düğâh	Hüseyin
<i>X makamı ile icra edilen beyit sayısı/Toplam beyit sayısı</i>	Mecmua 2	Hüseyin	
<i>(Toplam Beyit Sayısı 32 Adet)</i>	Mecmua 3	Acem	
7/29 Hüseyin 7/29 Tiz Hüseyin 4/29 Tiz Evc 3/29 Irak 2/29 Buselik 2/29 Nevâ 1/29 Evc 1/29 Acem 1/29 Tiz Nevâ 1/29 Tiz Nevâ	Mecmua 4	Hüseyin	
5/24 Hüseyin 3/24 Dülkeş 3/24 Tiz Hüseyin 2/24 Irak 2/24 Tiz Dülkeş 2/24	Mecmua 5	Hüseyin	
6/29 Hüseyin 5/29 Irak 4/29 Buselik 3/29 Tiz Hüseyin 3/29 Acem 3/29 Nevâ 3/29 Nevruz 1/29 Dülkeş 1/29 Evc	Mecmua 6	Hüseyin	
10/28 Hüseyin 3/28 Irak 3/28 Dülkeş 3/28 Nevâ 2/28 Tiz Hüseyin 2/28 Buselik 2/28 Acem 1/28 Irak 1/28 Tiz Nevâ 1/28 Dügâh	Mecmua 7	Hüseyin	
5/26 Hüseyin 5/26 Tiz Evc 3/26 Evc 3/26 Tiz Hüseyin 3/26 Buselik 3/26 Acem 3/26 Nevâ 1/26 Irak	KANİ KARACA	X	
5/26 Hüseyin 5/26 Tiz Evc 3/26 Evc 3/26 Tiz Hüseyin 3/26 Buselik 3/26 Acem 3/26 Nevâ 1/26 Irak	HAFİZ MECİD SESİĞÜR	Segâh	
7/29 Hüseyin 6/29 Evc-Irak 4/29 Tiz Hüseyin 3/29 Irak 3/29 Tiz Acem 2/29 Buselik 2/29 Nevâ 1/29 Acem 1/29 Tiz Nevâ			
6/23 Müstear 5/23 Segâh 4/23 Hüzam 4/23 Ferahnak 3/23 Evcara 1/23 Evc			
9/28 Uşşak 8/28 Beyâtî 3/28 Evcâra 2/28 Segâh 2/28 Hüzam 2/28 Muhayyer 2/28 Tiz Segâh			

SONUÇ

Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular ve varılan sonuçlar şu şekildedir:

a) Mecmualarda kullanılan mevlid metinlerinde mecmualar arasında farklılıklara rastlanmıştır. Bu durum, incelenen mecmuaların yayıldığı iki yüz senelik zaman diliminde “mevlid metinleri” açısından değişik tercihlerin oluştuğunu işaret etmektedir.

b) Mecmualarda kullanılan metinlerin kullanım sıralarında farklılıklar görülmektedir.

c) Mecmualarda müziksel kullanım açısından işaret edilmiş makamların mecmualar bazında farklılıklar gösterdikleri görülmüştür.

d) Tez çalışmasında ses kayıtları analiz edilen Kani Karaca ve Mecid Sesigür yalnızca Tevhid, Velâdet, Merhaba Miraç ve Münâcat bahirlerini icra etmiştir ancak mecmualarda bu bahirlerin haricinde “Evvel Andık anı kim evveldür ol”, “Hak Teâlâ çün yarattı âdemi”, “Çünkü ol mahbûb-u Rabb’ül-âlemin”, “Mekke kavmi uluları bî-hilâf”, “Gel berû ey aşk oduna” mısralarıyla başlayan bölümler de bulunmaktadır.

Örneğin, “Evvel andık anı kim evveldür” mısrasıyla başlayan bölüm yalnızca 4 numaralı mecmuada görülmektedir; yine “Çünkü ol mahbûb-u Rabb’ül-âlemin” mısrasıyla başlayan bölüm yalnızca 4 numaralı mecmuada görülmektedir.

e) Transkripsiyonu yapılan Kâni Karaca ve Hafız Mecid Sesigür’ün icra analizleri açısından mevlid bölümlerinin başlangıçlarında kullanılan makam tercihleri genelde mecmualarla tutarlı bulunurken, devam eden beyitlerde gerek kullanılan metin gerekse de metin ile birlikte tercih edilen makamsal yapı açısından farklılıklar görülmüştür. Özelde bakıldığında ise “Tevhid” bahri Kani Karaca’nın icrasında mevlid mecmuaları ile “kısmen” benzerlik gösterirken, “Veladet” bahri her iki icracı açısından da “mevlid mecmuaları” ile en fazla tutarlılık gösteren bölüm olarak dikkat çekmiştir. Bu kısım iki icracının icralarının da en paralel olduğu kısımdır. Merhaba ve Miraç bahirlerinde de “hem icracıların mevlid mecmualarında işaret edilen makam yapıları ile benzerlikleri” hem de “kendi aralarındaki ortaklıklar” adına irtibatın çok güçlü olmadığı görülebilmektedir. Bu anlamda Mevlid geleneğinin en önemli bahri olarak kabul edilebilecek olup, Hz. Muhammed’in doğumunu anlatan “Veladet” bahrinin tarihsel süreçte “en az değişerek” aktarılan kısım olduğu da söylenebilir. Bu arada söz konusu makam farklılıklarının en azından bir kısmının “benzer

ezgi yapılarını anlatmak için” kullanılan isimlendirmenin zaman içinde değişebilmesinden (Irak-Segâh, Neva-Bayati, Rast-Pençgâh benzerlikleri gibi) kaynaklandığı da düşünülebilir.

Anadolu Müzik Kültürü’nün kadim geleneklerinden biri olan mevlid geleneği, makamsal müziğimizin tüm zenginliğini ve bu topraklardaki edebiyat-müzik ilişkisinin derinliğini yansıtmaktadır. Bu çalışmada yaklaşık 600 yıl önce yazılmış olan Vesiletü’n Necât isimli eserin “müziksel icrasına” yansıyan yüzlerce yıllık değişim süreci anlaşılmaya çalışılmıştır. Yalnızca günümüzde icra edilen bahirlerin başlangıç makamları ile mecmualarda belirtilen makamların tutarlılığı bile bizlere meşk geleneğinin icracılar üzerinde sağladığı “devamlılığa” dair etkilerini gösterebilmektedir. Geçmişteki söz konusu zenginliğin tespiti, bu önemli kültür değerinin geleceğe taşınabilmesinin de en önemli şartıdır.

KAYNAKLAR

Aksoy, Hasan. (2004). *İslam Ansiklopedisi*. 29, s. 482-484. Ankara: TDV Yayınları.

Bayraktarkatal Ertuğrul., Güray Cenk. (2021). *Anadolu ve Komşu Coğrafyalarda Makam Atlası*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Durmuş, İsmail. (2004). *İslam Ansiklopedisi*. 29, s. 480-482. Ankara: TDV Yayınları

Güray, Cenk. (2012). *Bin Yılın Mirası: Makamı Var Eden Döngü: Edvar Geleneği*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Karadeniz, M. Ekrem. (2013). *Türk Musikisinin Nazariye ve Esasları*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Karataş, İ. Ali. (2008). Osmanlı Toplumunda Hz. Peygamber Sevgisinin Tezahürü Olarak Kurulan Mevlid Vakıfları. *İstem Dergisi*, 11, s. 47-77.

Kutluğ, Y. Fikret. (2000). *Türk Musikisinde Makamlar*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Özel, Ahmet. (2004). *İslam Ansiklopedisi*. 30, s. 475-479. Ankara: TDV Yayınları.

Sertkaya, F. Osman. (1989). *İslam Ansiklopedisi*. 2, s. 65-67. İstanbul: TDV Yayınları.

Uzun, İ. Mustafa. (2020). *İslam Ansiklopedisi*. 30, s. 583-584. Ankara: TDV Yayınları.

Tıraşcı, Mehmet. (2013). Güneydoğu ve Doğu Anadolu Çevresinde Arapça, Kürtçe, Zazaca Mevlidler ve Müzikal Olarak İcra Ediliş Tarzları. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17/2, s. 209-236.

Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tez Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu Tez,

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- bu Tez herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir Tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

27/06/2022

Aykut KARAÇAM

Yüksek Lisans Orijinallik Raporu

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Enstitüsü

Tez Başlığı: TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE MEVLİD İCRASI

Yukarıda başlığı verilen Tez tamamı aşağıdaki filtreler kullanılarak Turnitin adlı intihal programı aracılığı ile Tez Danışmanım tarafından kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Raporlama Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı (%)	Gönderim Numarası
27/06/2022	139	46194	22/04/2022	12	1863214975

Uygulanan filtreler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. (27/06/2022)

İmza

Aykut KARAÇAM

Öğrenci No.:17134546

Anabilim Dalı: Geleneksel Türk Müzikleri

Program (işaretleyiniz):

Yüksek Lisans	Sanatta Yeterlik	Doktora	Bütünleşik Doktora
X			

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Prof. Dr. Cenk GÜRAY

Master's Originality Report

HACETTEPE UNIVERSITY
Institute of Fine Arts

Title : EXECUTION OF MEVLID IN THE HISTORICAL PROCESS

The whole thesis report is checked by my supervisor, using Turnitin plagiarism detection software taking into consideration the below mentioned filtering options. According to the originality report, obtained data are as follows.

Date Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defence	Similarity Index (%)	Submission ID
27/06/2022	139	46194	22/04/2022	12	1863214975

Filtering options applied are:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read the Hacettepe University Institute of Fine Arts Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations, I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge. I respectfully submit this for approval. (27/06/2022)

Signature

Aykut KARAÇAM

Student No.:N17134546

Department: Traditional Turkish Music

Program/Degree:

Master's	Proficiency in Art	PhD	Joint Phd
X			

SUPERVISOR APPROVAL
APPROVED

Prof. Dr. Cenk GÜRAY

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesi'ne verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversite'ye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikrî mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin/raporumun tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalara (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin/sanat çalışması raporumun tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde/sanat çalışması raporumda yer alan, telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversite'ye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*** kapsamında tezim/sanat çalışması raporum aşağıda belirtilen haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi/ H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- ☐ Enstitü/ Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... yıl ertelenmiştir. (1)
- ☐ Enstitü/ Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)
- ☐ Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

27/06/2022

Aykut KARAÇAM

*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge

- (1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmasını ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7.1. Ulusal çıkarılan veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.